

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto X. — Št. 147

Ljubljana, četrtek, 23. junija 1949

Izhajajo vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina din 45.—

Cena din 2.—

Govor tovariša Edvarda Kardelja na velikem mitingu v Titogradu

Cetinje, 22. junija.

Ljudsko republiko Črno goro so obiskali sekretar Politbiroja Centralnega komiteja KPJ tovariš Edvard Kardelj in član Politbiroja tovariš Moša Pijade, dalje pomočnik ministra za zunanje zadeve Louis Bebler in znani ameriški književnik Aleš Adamič. Ob prihodu v Črno goro sta tovariša Kardelja in Moša Pijade pričakovala sekretar Politbiroja KP Črne gore in predsednik vlade tov. Blažo Jovanović s članom Politbiroja in ministrom za notranje zadeve tov. Savom Joksimovičem.

Na poti skozi Črno goro so gostje obiskali nekaj krajev. Delovni ljudje Nikšića so privedli veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem so govorili tovariši Edvard Kardelj, Moša Pijade in Blažo Jovanović.

Sprejema v Titogradu so se udeležili člani Politbiroja CK KP Črne gore, člani Prezidija in člani vlade LR Črne gore, zastopniki Jugoslovanske armade in okrog 12.000 delovnih ljudi. Ob vstopu v mesto je goste pozdravil sekretar mestnega komiteja KP Črne gore tov. Periša Vujošević. Nato je bilo na Mestnem trgu veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem je imel gov. Kardelj, katerega so navzoči navdušeno pozdravljali in vzklíkali Partiji. Centralnemu komiteju in tovarišu Titu, tale govor:

Tovariši in tovarišice!

Zahvaljujem se vam za pozdrave in vas prosim, da sprejmete prav tako priščno naše pozdrave. Nisem nameraval, tovariši, imeti referat, in mislim, da tudi vi ne bi bili posebno pripravljeni poslušati ga. Predvsem bi hotel povedati, da smo mi vsi, ki smo prišli k vam v Črno goro, srečni in zadovoljni med vami. Srečni smo, ker nas vsak vrh vaših čudovitih gor in vsaka reka spominja na slavne boje naših borcev Črnogorcev in drugih v drugi svetovni vojni, v naši ljudski revoluciji proti okupatorju, proti izdajalcem in vsem njihovim pomagačem. Zadovoljni smo, ker vidimo, da se je črnogorsko ljudstvo na svoji prekrasni zemlji kakor vsi naši narodi, kakor vse naše delovno ljudstvo širom Jugoslavije, odločilo, da čimprej in čim bolj odločno izpolni petletni plan, da bomo čimprej dosegli tiste uspehe, ki so potrebni našim narodom, da bi s čim hitrejšimi koraki šli v srečnejšo bodočnost. (Pritrjevanje in vzkliki: »Zivel petletni plan!«, skandiranje: »Mi smo Titovi — Tito je naš!«.)

Ob vstopu v to vaše mesto, ki nosi ime po našem najdražjem tovarišu, voditelju in učitelju, tovarišu Titu (pritrjevanje in dolgo vzklikanje tovarišu Titu) se je človeku zdi, da je to mesto dejansko simbol vse naše Jugoslavije. To mesto se je junaksko in slavno borilo že tudi pred vojno. Iz tega mesta je izšla vrsta najboljših naših ljudi, to mesto je dalo veliko številno borcev, ki so s svojo borbo doprinesli k vsemu tistemu, kar danes imamo v naši državi, od katerih so mnogi dali tudi svoja življenja. Med vojno je to mesto, kot vsa naša Jugoslavija, mnogo trpelo. Bilo je uničeno in dalo je velikanske žrtve. Danes, komaj nekaj let po osvoboditvi, se je mesto dvignilo iz ruševin in ljudstvo Titograda vztrajno gradi novo in lepšo bodočnost na razvalinah stare Podgorice. Novi Titograd je vtelesenje vsega tistega, kar je dala stara Podgorica najboljšega, vsega tistega, kar je mogla Jugoslavija dati črnogorskemu ljudstvu in ljudstvu Titograda pri njegovem prizadevanju za zgraditev lepšega življenja. Zato je naš novi Titograd hkrati simbol nove Jugoslavije, je se prav tako dviga iz ruševin, je se bo prav tako dvignila in lepšo bodočnost za vse naše delovne ljudi. Res, da nam vse to ne gre tako lahko kakor bi želeli. Veliko moramo delati, veliko stvari nam še manjka in poleg tega imamo še slabo preskrbo, še je premalo hrane, premalo čevljev, obleke itd. Toda navzlic tem težavam, in ne samo tem, temveč tudi mnogim drugim, vendar delamo in izpolnjujemo plan, trdno odločeni, da ga bomo izpolnili, ker vemo, da je od tega odvisna bodočnost naše države, bodočnost naših delovnih ljudi. (Vzklikanje: Tako je!). Konec koncev vsi dobro vemo, da se niti ena velika stvar v zgodovini ni zgodila brez težav, brez trpljenja in brez naporov. Kar je velikega v zgodovini človeštva, posebno pa v zgodovini delovnih ljudi vse je bilo treba drago kupiti, s trdim delom pridobiti in z mnogimi žrtvami plačati. Postavili smo si velik cilj, da bomo uničili popolnoma in povsodi, v vsakem kotičku naše države, v mestu in na vasi, vsak ostanek izkoriščanja človeka po človeku. (Vzkliki: Tako je!) Ta cilj bo zagotovil srečno življenje za vsakega posameznega delovnega človeka v naši državi. Razumljivo je, da tega ne moremo doseči samo s tem, da smo pregnali kapitaliste, da smo nacionalizirali njihove tovarne, saj nam ta kapitalistični razred stare Jugoslavije ni mnogo zapustil. Od stare Jugoslavije smo dobili malo industrije, premalo za

zgraditev novega življenja v naši domovini. Mnogo moramo še zgraditi v Jugoslaviji, da bo postavljen soliden materialni temelj za boljše življenje naših delovnih ljudi. Sedaj je glavno, da najprej to, kar imamo, dobro organiziramo, da to dobro upravljamo in da iz tega pridobimo največ, kar je mogoče pridobiti ter da k temu zgradimo vse tisto, kar nam je potrebno. To pa je v prvi vrsti težka industrija, ki nam bo dala stroje za našo lahko industrijo in za kmetijstvo. Na drugi strani je potrebno, da čim prej zgradimo socializem na vasi, da bi naši delovni ljudje imeli zadosti hrane in drugih potrebnih sredstev, da bodo živeli boljše življenje kot do sedaj. To je sedaj naša neposredna naloga in tej nalogi služi petletni plan.

Če pogledamo, s kakšnimi težavami gradimo to novo življenje, se moramo vprašati, kako da naši ljudje tako trdno in tako enotno premagujejo vse težave in tako vztrajno delajo za izpolnitev petletnega plana. Samo en vir te moči je in ta vir je globoka zavest naših delovnih ljudi, da so sedaj sami postali kovači svoje sreče in da je samo od njihovih lastnih rok odvisno, kakšno bo njihovo življenje in kakšna bo njihova prihodnost. Zato, ker se naši ljudje tega zavedajo, so danes pripravljeni premagati vse težave, tiste, ki se pojavljajo v državi, in tiste, ki prihajajo od zunaj ali s imperialističnega zahoda ali s socialističnega vzhoda, ki se je danes zedinil z imperialističnim zahodom v klevetah proti nam, da bi oviral našo socialistično graditev.

Ta zavest je tista sila, ki lomi vse te zapreke in katere nam hkrati tudi jamči, da bomo tisto, kar smo si postavili kot nalogo, izvršili.

Druga stvar, ki je tudi važna je dejstvo, da ta zavest ni nastala slučajno, ampak da se je izkovala v težki borbi na življenje in smrt s sovražniki ljudstva med narodnoosvobodilno borbo. Za vse naše ljudstvo je bila narodnoosvobodilna borba velika šola. V tej šoli so lahko ljudje videli na lastne oči, kdo je kakšen in kdo je kaj več dal za državo — posamezniki, vlada, razred itd. (Ploskanje). Med borbo se je naše delovno ljudstvo na lastne oči prepričalo, da je hotela izdajalska jugoslovanska buržoazija prodati ljudstvo okupatorju in vsakemu drugemu imperialistu na zapadu, ki ga je hotel kupiti. Nadalje je videlo, da so razna politična vodstva, ki so prej mnogo frazarila o nacionalni neodvisnosti, o kmečkem delovnem ljudstvu, izdala ljudstvo in ga pustila, da se samo bori proti okupatorju. Na drugi strani je naše ljudstvo na lastne oči videlo, da je edina sila, ki je ostala z ljudstvom, kateri je uspelo združiti to ljudstvo in ga voditi v borbo proti okupatorju, da je bila ta sila Komunistična partija Jugoslavije na čelu s tovarišem Titom. (Ploskanje. Dolgotrajne ovacije tovarišu Titu in KPJ).

Naša Partija ni dobila zaupanja ljudstva s tem, da je pisala resolucije, razglase itd. Ne, naša Partija je izvojevala zaupanje ljudstva s tem, da se je ljudstvo lahko vsak dan v težki, krvavi borbi prepričalo, da je le-ta ne samo njemu zvesta, da ne varuje samo interesov svojega ljudstva, ampak da ga zna voditi v tej borbi, da zna varovati to ljudstvo pred udarci sovražnika, da zna to ljudstvo voditi od zmage do zmage. Zato si je naša Partija pridobila zaupanje ljudstva. (Tako je! Ploskanje).

Tovariši Tito je vedno učil našo Partijo, naše kadre, da tisti, ki ima edino pravico, da daje navodila tej Partiji, je naš delavski razred in naše delovno ljudstvo, da ima samo ta pravico, da jo kontrolira, da ji daje zaupanje ali ne, glede na to kako Partija brani in varuje njihove interese. (Ploskanje).

Tako je bilo tudi po vojni, tovariši in tovarišice. Na tej zemlji, ki je bila pregažena od okupatorja, opustošena in uničena, je bilo treba ne samo imeti voljo, da se to obnovi in znova zgradi in da se napravijo trdni temelji za bodočo zgraditev socializma, ampak je bilo treba tudi znati poiskati tista sredstva, ki nas bodo najhitreje in najbolje privedla do cilja. Tovariši Tito in Centralni komitej naše Partije sta znala najti taka pota in taka sredstva. O tem nam govore uspehi, ki jih že lahko vidite na lastne oči. Čez nekaj dni bomo prišli do sredine našega petletnega plana, in kot vsi podatki že sedaj govore, bomo polletni plan za to leto uspešno izvršili. (»Hočemo«, ploskanje). Prav tako pa bomo tega dne uspešno izvršili tudi polovico petletnega plana. To bo šele polovica našega petletnega plana, vendar že sedaj vidimo, da so uspehi, ki sta jih dala politika naše Partije in napor naših delovnih ljudi v borbi za izpolnitev petletnega plana, nekaj otipljivega, nekaj, kar se vidi, nekaj, kar se ne more s praznimi besedami ovreči ali zamikati.

Zato je toliko bolj smešno, ko se iz ZSSR in drugih socialističnih držav javljajo ljudje, ki pravijo: »Ne, vsega tega ni. Propada vam petletni plan, izdaja socializma« in podobno. Vsak človek ve, da se resnica z lažjo ne more spremeniti, toda tisto, kar je stabilno, kar trdno stoji na zemlji, tega se gotovo ne more

ovreči z nobenimi besedami — a to je naš petletni plan (»Tako je!«).

V Bukarešti so na drugem zasedanju Informbroja kakor vsi veste sprejeli resolucijo — po vseh teh uspehih, ki smo jih dosegli v naši državi — v kateri je ugotovljeno da mi nismo niti socialistična država niti nimamo Komunistične partije, nismo se niti osvobodili niti borili, niti gradimo socializem. Sedaj nadaljujejo z obrekovanjem in tako so n. pr. na kongresu Komunistične partije Češkoslovaške prepričevali, da so v tej vojni zmagale Sovjetska zveza in države, ki so pomagale Sovjetski zvezi, in to so po njihovem Poljska, Češkoslovaška, Madžarska, Rumunija, Bolgarija in Albanija. Videti je, kot da jim mi nismo pomagali. Toda o tem, da smo jim pomagali, pričča 1 milijon 700.000 naših žrtev, ki so padle v tej borbi. (Tako je!) Prav tako je resnica, da gradimo socializem, kar dokazujejo tudi uspehi našega petletnega plana, dokazuje graditev socializma na vasi itd. To so prav tako žive pričre naše dosledne revolucionarne borbe za zgraditev socializma in tudi 1.700.000 žrtev priča o herojski borbi, ki so jo naši narodi bojevali častno in enakopravno s Sovjetsko zvezo proti fašističnim napadalcem.

Potemtakem, tovariši, ne povzročajo zaskrbljenosti, če mi gradimo socializem ali ga ne gradimo, niti če bodo samo oni dokazovali ali ne, da mi ne gradimo socializma, ker oni ne morejo dokazati nekaj česar ni. Zaskrbljenost povzroča, zakaj oni lažejo, zakaj varajo svet, zakaj napadajo narode Jugoslavije, zakaj motijo narode Jugoslavije danes, ko vlagajo vse svoje sile za izpolnitev petletnega plana in za zgraditev socializma. To je tisto, kar povzroča zaskrbljenost. Sedaj ne bom podrobno govoril o vsem tem, eno pa je gotovo: z lažmi in podtikalnji, s podlimi umazanimi sredstvi lahko nastopajo samo tisti, ki se bore za umazane cilje, v primeru Jugoslavije pa je gotovo, da so cilji čistih, ki Jugoslavijo napadajo, nepošteni in umazani. (Tako je.)

Vzemimo samo eno stvar: Nenadoma, kakor strela z jasnega neba preprosto razglase, da je treba to vladu Jugoslavije odstraniti, da je treba odstraniti CK na čelu s tov. Titom. (Zivel CK na čelu s tov. Titom.) Zamislite si, tovariši, tako stvar: V Bukarešti se sestanejo ljudje, kjer ni nobenega Jugoslavana in sklenejo, da je treba jugoslovansko vladu odstraniti. Zakaj jo je treba odstraniti? Baže zato, ker je nekdo govoril nekaj, kot pravijo, proti Sovjetski zvezi, kaj, ker baže vodimo nekakšno prokulaško politiko, zato ker je tam Ljudska fronta, kakršna njim ne ugaja itd., in ker so stvari take, je treba enostavno odstraniti KPJ in vladu. Kdo pa je Centralni komitej? Treba je odstraniti Centralni komitej, ki je v vsej vojni vodil naše narode v borbi in jih dovedel do zmage. Kakšna je vlada? Treba je odstraniti vladu, ki je po osvoboditvi postavila trdne temelje za zgraditev socializma v naši državi, ki je danes vztrajno organizirala socialistično graditev in kateri stoji na čelu heroj ter neumorni tribun delovnega ljudstva tov. Tito. To vladu je postavilo naše ljudstvo in ji tudi dalo zaupanje. Dalo je zaupanje tov. Titu zato, ker zaupa tovarišu Titu. (Tako je! Ploskanje.) Se pravi, da naše ljudstvo zaupa v tov. Tita in v svojo vladu, zaupa zaradi tega, ker je tako tovariš Tita kakor tudi CK naše Partije preizkusilo v borbi za zgraditev socializma tam, kjer ju je najbolje lahko preizkusilo. Glejte, toda oni tam nimajo zaupanja v to vladu in tov. Tita ter zaradi tega pravijo, da je treba odstraniti to vladu.

Tovariši in tovarišice, če te stvari tako pogledamo, pa se vprašamo, kaj je prav za prav za to resolucijo Informbroja in za vsoto to kampanjo, ki jo vodijo proti naši državi, tedaj dobimo na to samo en odgovor. To pomeni dejansko vsiljevati tujo voljo našim delovnim množicam, naši socialistični Jugoslaviji, mi pa se, tovariši, nismo borili za to, da bi nam kdo drug vsiljeval svojo voljo. Mi smo že med vojno in pozneje pokazali, kaj znamo z lastnimi rokami ustvariti in ne potrebujemo nikogar, ki nam bi vsiljeval svojo voljo. (Tako je!) Vsa ta kampanja torej ni nič drugega kot omalovaževanje volje naših narodov, preziranje volje našega ljudstva, to pa dejansko pomeni, gledano z druge strani, vnašanje terorističnih metod v odnose med socialističnimi državami. Toda mi takih odnosov ne maramo in pravimo »kritikom«, ki so začeli klevetniško kampanjo proti nam: »Usedomi se kot predstavnik ljudstva za isto mizo pa se pomenimo brez poznanja, brez laži, brez pritiska o vseh stvareh, ki zadevajo naše skupne koristi.« (Tako je!) Vendar oni tega nočejo. Nasprotno, hodijo po drugi poti, to pot pa vi vsi poznate. To je pot gospodarskih sankcij, prekinitve gospodarskih odnosov, je pot organiziranja obmejnih izrivanj in incidentov na madžarski, albanski ter drugih mejah, pot organiziranja škodljivstev v sami državi. Toda vsa ta sredstva »prepričevanja«, kakršne so gospodarske sankcije, obmejni incidenti, pritisk, klevete itd., vse to ni nič novega. Vse to mi poznamo. Tu si socialistične države, ki

IZ DANASNJE STEVILKE:

Govor tovariša Edvarda Kardelja na velikem mitingu v Titogradu Partijske organizacije na železnici se odločno bore za čim hitrejši prevoz in pravočasno izpolnjevanje plana
Dosljej največja razstava lokalne proizvodnje v državi
A. S. Gribojedova »Gorje pametnemu« v našem gledališču — Zunanja politika
Fizkultura

Boj za izpolnitev polletnega plana se zmagovito nadaljuje

V podjetjih težke industrije je boj za izpolnitev polletnega plana posebno oster; delovni kolektivi se zavedajo, da je od njihovih uspehov zelo odvisno, kako bodo izpolnjevali svoje naloge delavci v drugih industrijskih strokah. Težka industrija ima zelo odgovorne naloge. Oster boj za izpolnitev polletnega plana se bje tudi v železarni v Štorah. Martinarji so prvi izpolnili svoje planske naloge. Zdej so jim sledili delavci v valjarni. Oviralo jih je popravilo peči, da niso polletnega plana izpolnili že prej. V petek 17. junija v prvih jutranjih urah so oznanili svojo delovno zmagu. Odlikovale se je zlasti izmena mojstra Antona Zupanca.

V ponedeljek so izpolnili polletni plan po vrednosti delavci mariborske livarne. V boju za plan so se najbolj odlikovali livarni bronastih odlitkov in delavci oddelka za izdelovanje kopalnih peči, ki so do 20. t. m. že precej presegle plan. Po količini bodo plan dosegli 25. junija.

Med prvimi mariborskimi kolektivi je tudi kolektiv hidrocentrale na Mariborskem otoku: plan so izpolnili 15. 6.

V tekstilni industriji je eden med prvimi kolektiv podjetja »Industrije bombaznih izdelkov«, prednice v Kranju: polletni plan je izpolnil 17. t. m.

Med železniškimi kolektivi se je odlikovalo nadzornišvo proge št. 3, Ljubljana I: plan so izpolnili 12 dni pred rokom.

Tudi v drugih ljudskih republikah vedno več delovnih kolektivov zmaguje v boju za izpolnitev polletnega plana. V senjskem premožovniku, kjer so plan izpolnili 24 dni pred rokom, pa se rudarji borijo, da čim bolj presežejo polletno plansko nalogo.

Uspešno izpolnjujejo polletno proizvodno nalogo kolektivi zvezna kemične industrije. Med prvimi je izpolnil polletni plan — že 2. junija — kolektiv »Elektrobosnac« v tovarni kemičnih izdelkov v Celju pa so plan izpolnili po količini in vrednosti 36 dni pred rokom. Polletno proizvodno nalogo so že opravili kolektivi naslednjih pomembnejših tovarn: tovarna dušika v Rušah, »Zorkac« v Subotici, »Zupac« v Krusovcu, »Zorkac« v Šabcu in tovarna kisika v Nišu.

Le dober teden dni je do konca meseca, do polovice petletke. Zato so delovni uspehi, ki jih kolektivi dosegajo v borbi za izpolnitev polletnega plana, tem pomembnejši, ker bodo hkrati merilo uspehov, kako uresničujemo petletko. Letos je leto kongresov številnih sindikatov: v počastitev teh kongresov in da dokažejo svoje zaupanje v naše partijsko in državno vodstvo, so delovni kolektivi prevzeli velike tekmovalne obveznosti. In številni, zlasti da čim bolj izpolnijo polletni plan. V teh dneh se skrbi od ure do ure stopenjaje tekmovalni polet, ki pa pogosto ostane skrit drugim ljudem: navadno zvedo le, da so posamezni kolektivi izpolnili polletni plan pred rokom.

Rudnik Trbovlje že dela za drugo polovico petletke

Delovni kolektiv rudnika Trbovlje je 22. junija ob 20 dosegel v drugi izmeni polletni plan za letošnje leto in že dela za drugo polovico petletke. Rudnik Trbovlje, ki je največji rudnik v Sloveniji, je kot prvi rudnik v revirjih dosegel to pomembno zmagu. V poostreni borbi, ki se je razvijala v teku vsega leta, je delovni kolektiv rudnika Trbovlje predvsem v tem mesecu presegal dnevne planske naloge in tako izpolnil svojo nalogo 8 dni pred rokom. Ta zmagu rudarjev rudnika Trbovlje je še toliko bolj pomembna, ker je rezultat prizadevanja celotnega kolektiva, od poslednjega rudarja, do tehničnega in upravnega osebja. Ta zmagu je obenem tudi odgovor trboveljskih rudarjev budimpeštanskemu radiu, ki je pred dnevi klevetal našo državo in lagal, da v Trbovljah stavlja 5000 delavcev. Rudarji rudnika Trbovlje so ob tej pomembni zmagi sklenili, da se bodo še nadalje

nas napadajo, niso izmislile nič novega. Vse to so poizkušali uporabiti proti nam zapadni kapitalisti. Vse to so znane metode, toda s temi metodami ne morejo ne nas, ne ostalega sveta prepričati, da imajo oni prav, ne pa mi, ampak prav nasprotno, potrjujejo, da imamo mi prav, ne pa oni.

Kot sem dejal, povzroča skrb samo to, zakaj vse to počenjajo in kaj hočejo s takimi svojimi metodami ter akcijami doseči. Na to lahko odgovorimo samo eno, ne da bi se spuščali v vzroke, čeprav so ti vzroki sedaj že precej jasni vsem našim ljudem. Kot smo dosledno in načelno vztrajali med narodnoosvobodilno vojno in po vojni v borbi za socializem bomo tudi sedaj vztrajali na svojih pravih revolucionarnih, komunističnih postojankah, branili bomo socializem, branili čast, srečo in prihodnost našega ljudstva. (Tako je!) Kar pa zadeva nas tukaj doma, pa moramo, tovariši, z vsemi silami delati za to, da bo naš petletni plan čim uspešneje izpolnjen, pa ne samo izpolnjen, ampak da bomo ustvarili tudi pogoje, da bo vsaj v nekaterih panogah tudi

Tudi delavstvo steklarske industrije tekmuje. V tekmovalni, ki ga je napovedal kolektiv v Štrahču v začetku leta, je zmagala paračinska steklarna. Kolektiv je stalno presegal redno in mesečne plane. K tej zmagi so precej prispevali tudi zidarji, ki so popravili dve peči pred rokom in tako omogočili povečanje proizvodnje. Mnogo manjše uspehe dosega steklarna v Hranstniku zaradi velikih težav, ki jih še ni mogla dovolj uspešno premagati. Kolektiv šteje letos mnogo manj delovne sile kakor lani. Steklarna izdeluje predvsem industrijsko steklo, medtem ko je prej tudi luksuzne in brušene izdelke; zato zdaj teže doseže plan po vrednosti. Kolektiv ima podoben načrt za izpolnitev polletnega plana. Toda bo še oster in najbrž bo trajal do zadnjega dne. Delajo po brigadnem načinu in brigade tekmujejo med seboj. Tekmovalni polet je na višini in steklarji so trdno sklenili, da uspešno izpolnijo polletni plan.

Lep uspeh so dosegli apneničarji v Zagorju; zavežali so se, da bodo polletni plan izpolnili do 27. t. m., proizvodno nalogo pa so opravili že do 16. t. m. ter plan celo presegle za 9.96%. Kolektiv je dosegel zelo lepe uspehe že v prvem četrtletju, kar je pripomoglo, da je zdaj tem bolj izpolnil polletni plan.

V železniški tehnični vozovni delavnici v Ljubljani (Šiška) so 18. t. m. izpolnili plan za popravilo tovornih vagonov. Že 25. maja pa so izpolnili plan za popravilo potniških vagonov.

V Splitu je podjetje »Bager« izpolnilo polletni plan 16 dni pred rokom. Delovni kolektiv tega podjetja čistijo morskno dno v pristaniščih in vzdržujejo prekope. — V splitski železniški kurilnici so 19 dni pred rokom opravili svojo polletno nalogo. Letos stalno tekmujejo. Maja so presegli mesečni plan za 15%.

V Karlovcu sta 17. t. m. izpolnili polletni plan dve tekstilni tovarni, predilnica in tkanica.

V Vojvodini je do 15. junija polletni plan izpolnilo 20 podjetij. Maja je izpolnilo polletno proizvodno nalogo 7 komoljarn. Pivovarna v Zrenjaninu je polletni plan izpolnila 26. maja. Že 8. t. m. je kemična tovarna »Zorkac« začela delati za drugo polletje. Zlasti uspešno tekmujejo v tovarni preproč v Zrenjaninu, kjer presegajo dnevne plane za 30—90 odstotkov.

Poročali smo o lepem uspehu kolektiva tovarne gumijevih izdelkov »Šava« v Kranju. Iz podrobnega poročila o boju za izpolnitev polletnega plana je razvidno, da so plan izpolnili 23 dni pred rokom predvsem zaradi uvedbe brigadnega delovnega načina. Brigadni način ni omogočil le povečanja proizvodnje, temveč tudi, da se je povečala kakovost izdelkov. Brigade in oddelki tekmujejo med seboj. V prvi polovici tega meseca je prejel prehodno zastavico oddelk za gumiranje blaga, ker je presegel plan za 15%.

PREMOGOVNIK V SENOVEM DELA ŽE ZA DRUGO POLETJE

Delovni kolektiv premožovnika v Senovem je v torek ponoči izvojeval bitko za izpolnitev polletnega plana. Ta uspeh je tem pomembnejši, ker ta premožovnik spada med največje v Sloveniji. Delovna zmagu je bila sad velikih naporov vsega kolektiva. V vseh letošnjih mesecih so presegali mesečne plane. Maja so plan presegli za 6.4%. Tedaj so s prostovoljnimi delom nakopali 1000 ton premoga ob sodelovanju prostovoljnih brigad iz Ljubljane. Tudi v tem mesecu so nakopali prostovoljno 1000 ton premoga. Rudarji zagotavljajo, da bodo še nadalje vztrajali v dosedanjem delovnem poletu.

presežen. Tovariši, vi moramo razumeti, da je borba za petletni plan težka vseljudska bitka, prav tako, kakršna je bila med narodnoosvobodilno vojno. Zmagati v tej bitki pomeni zagotoviti pogoje za hiter dvig življenjskega standarda naših delovnih ljudi, za hitro zagraditev srečne prihodnosti, ki jo mi vsi želimo. Porošstvo, da bomo to dosegli, ste vi, vsi delovni ljudje naše države, ki izpolnjujete danes, vsak na svojem mestu, vse naloge, ki se postavljajo pred vas. Porošstvo za to je naša Partija, ki je znala voditi med vojno in zna voditi danes naše delovne ljudi, porošstvo za to je dejstvo, da je na čelu vseh nas naš tov. Tito, ki je posebej naše vseh naših naporov in vsega tistega, kar hočemo doseči z našo borbo za socializem. (Vzkliki: Zivel tov. Tito!)

Naj živi naše junaksko črnogorsko ljudstvo!

Naj živi Ljudska republika Črna gora! Naj živi KPJ s tov. Titom na čelu! (Navdušeno ploskanje in dolgotrajne ovacije tov. Titu in Partiji.)

Partijske organizacije na železnici se bore za čim hitrejši prevoz in pravočasno izpolnjevanje plana

ZA IZPOLNJEVANJE GOZDARSKEGA PLANA

Pospešiti je prevoz vseh gozdnih sortimentov

Dne 20. t. m. je bila v Ljubljani prva konferenca sekretarjev osnovnih partijskih organizacij na območju Direkcije železnice Ljubljana. Na konferenci so razpravljali o doseženih uspehih v borbi pri izpolnjevanju plana, o velikem prispevku naših železničarjev pri graditvi socializma. Razpravljali pa so tudi o pomanjkljivosti in to tako partijskih organizacij, kakor tudi pri sindikalnem in strokovnem delu. V naslednjem objavljamu nekatera ugotovitve te partijske konference in resolucijo ob klevetniški gonji proti naši državi, ki je bila sprejeta na konferenci.

Železniški prevoz zavzema v našem gospodarstvu važno in odgovorno nalogo. Od pravočasne dobave surovin, gradiva, strojev itd. je največkrat odvisna izpolnitev plana v posameznih podjetjih in panogah našega gospodarstva. Železnice so osnovno prometno sredstvo za dovoz potrebščin za naše delovne ljudi, z njimi izvažamo izdelane proizvode in uvažamo potrebna sredstva za naše gospodarstvo. Vsak zastoj na železnicih pomeni zastoj in težke posledice v vrsti panog. Naša Partija posveča posebno pozornost vprašanju železniškega prometa. Dobro izpolnjevanje plana in nalog prometa zavisi predvsem od dobrega dela železniških partijskih organizacij.

Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije je izdal januarja meseca letošnega reorganizaciji železniških partijskih organizacij. Na osnovi tega sklepa sta bila v območju ljubljanske železniške direkcije ustanovljena dva železniška komiteja, in sicer v Ljubljani in Mariboru, pri direkciji pa je bila sestavljena skupina inštruktorjev. S tem je bila prekinjena stara pomanjkljiva praksa, da so bile partijske organizacije posameznih železniških križišč vezane na različne rajonske komiteje, odstranjena je bila organizacijska neurejenost in železniške partijske organizacije so se v resnici lahko posvetile predvsem svojim vprašanjem. Ta skrb CK KPJ za železniške partijske organizacije in izvedba njenega sklepa je že v nekaj mesecih privedla do zelo dobrih uspehov. Železniške partijske organizacije so se močno okrepile, rezultat tega pa je tudi boljše izpolnjevanje plana.

Pred partijske organizacije na železnici so se postavila nova vprašanja, ki se doslej zaradi organizacijske neurejenosti niso pokazala v tako jasni obliki. Predvsem je izšla na dan važna naloga razširitve in izboljšanja socialnega sestava železniške partijske organizacije. Doslej so te organizacije posvečale premalo pozornosti sprejemanju članov iz vrst progovnih delavcev, strojnega in voznega osebja in sploh delavstva, ki neoposredno izvršuje naloge našega transporta. Zaradi premajhne pozornosti progovnim delavcem so se med njimi pojavili primeri neupravičenih izostankov, slabe discipline itd., kar je oviralo uspešno izpolnjevanje nalog gradbene službe. Pravtako so imele nekatere osnovne partijske organizacije na železnici nepravilen odnos do sprejemanja delavcev v Partijo. Partijske organizacije na železnici morajo stalno skrbeti za širitev svojih vrst z vsestransko delovno in politično aktivnostjo. Največja napaka pa bi bila, če bi se to delo odvijalo kampanjsko.

Partijske organizacije so uspešno rešile vprašanje rednega posejanja sestankov, ki je oteženo zaradi posebnega značaja železniške službe. Napake, ki se pri tem še dogajajo, pa bodo odpravljale s še večjo odločnostjo. Vprašanje, ki so mu partijske organizacije na železnici posvetile premalo pažnje, je izvrševanje sklepov. Vzrok temu je največkrat v premalo konkretnih sklepih, v šablonskih, preveč posplošenih in naveličnih sklepih, ki tudi ne zadostujejo posameznemu članu za izvršitev določenih naloge. Pravtako je v nekaterih partijskih organizacijah še vedno premajhna kontrola izvrševanja sklepov. Za dobro izvršitev nalog je potrebno predvsem troje, in sicer: pravilno oceniti položaj in postaviti naloge, pravilno organizirati izvršitev naloge in tretje, pravilno izvršiti kontrolo izvrševanja naloge.

Nadaljnje zelo važno vprašanje, ki se je pokazalo pri reorganizaciji železniških partijskih organizacij, je vprašanje pravilne povezave in odnosa med partijsko in sindikalno organizacijo ter upravnim vodstvom. Brez dobrega in vsakodnevnega sodelovanja in pravilnih odnosov med vsemi tremi faktorji partijska organizacija ne more izvrševati uspešno svojih nalog. Kako škodljivo je, če ni to vprašanje pravilno urejeno, lepo kaže primer delavnice Šiška v lanskem letu, ki je navzlic dobremu kolektivnemu prav zaradi te napake imela neuspehe. Sličen primer je bil tudi v kurilnici Ljubljana. Koliko je zavirala ta napaka, kažejo prav sedanji uspehi. Partijska organizacija mora dobro obvladati vsa vprašanja, ona daje pobude za odstranjevanje vsakršnih napak in pomanjkljivosti, za izboljšanje tako političnega, kakor strokovnega dela. Dosedanja praksa je odločno potrdila pravilo, da je za uspešno delo partijskih organizacij nujno potreben plan. To prakso postavljanja planov so nekatere železniške partijske organizacije že osvojile, ostale pa jo bodo v najbližji bodočnosti.

V današnji borbi za izpolnitev planskih nalog prometa je posebno važna poživitev politične aktivnosti v sindikalnih organizacijah in pri vsakodnevnem delu. Sindikalnemu življenju so doslej posvečale partijske organizacije na železnici vsekakor premalo pozornosti. Le tako je mogoče razumeti slabo delo sindikalnih podružnic, na primer v Ljutomeru in Zidanem mostu, pa tudi na nekaterih drugih krajih. Pogosta napaka partijskih organizacij na železnici je, da delo v sindikalni podružnici prepuščajo samo svojim članom, ki so v upravnem odboru, kot celota pa jim ne nudijo dovoljne pomoči. Posamezniki, ki so v odboru, če so še tako dobri in požrtvovalni tovariši, ne bodo dosegli takih uspehov, kakor bi jih ob podpori celotne partijske organizacije za vsakodnevnim političnim in

vzgojnim delom med člani sindikalne podružnice. Brez mobilizacije celotnih delovnih kolektivov tudi partijske organizacije ne morejo izvršiti svojih nalog. Približno isto velja tudi za delo partijskih organizacij z mladino. Mladinske organizacije na železnici že dosega lepe uspehe, tako na primer mladinska brigada v kurilnici Ljubljana, v delavnici Šiški, v Mariboru itd. Toda navzlic vsem tem uspehom je treba mladinski organizaciji na železnici posvetiti še večjo pažnjo.

Železničarji so po osvoboditvi izvršili ogromno dela, bodisi z obnovou porušenih prog, objektov in voznega parka, bodisi s prevozom, to je z zadostitvijo potreb po prevozu s strani celotnega našega gospodarstva. Plan v letu 1948, so izvršili predčasno, uspešno pa tudi izvršijo letošnji plan, čeprav je velik in zahteva povečanih naporov. Navzlic vsem uspehom, na katere so železničarji upravičeno ponosni, pa se pri njihovem delu še vedno dogajajo napake in pomanjkljivosti. Z odstranitvijo teh napak in slabosti bi lahko plan tudi presegali. Železnica kot transportno podjetje ni odgovorna samo za izvrševanje svojega plana, pač pa je odgovorna tudi za pravočasno dostavo zaupanega gradiva, to je za izpolnjevanje plana v ostalih panogah našega gospodarstva. Partijske organizacije na železnici so prešle v ogorčeno borbo za odstranitev vseh pomanjkljivosti.

V naši državi dejansko primanjkuje voznega parka, toda z dobro organizacijo, s pravilnim delom lahko krijemo vse potrebe našega gospodarstva. Ena izmed dosedanjih napak in slabosti je v nepotrebnih stojninah. Dnevno stoji nerazloženo od 100 do 250 voz. Tako na primer železnica Jesenice noče pravočasno razkladati vseh vozov, ker mora plačati delavcem nadurno delo, kar jo stane več kakor stojnina. Pri tem pa tovarna ne upošteva, da v tem primeru ne gre za denar, marveč zato, da se ti vozovi sprostito in da se z njimi krijejo ostale potrebe. Sličen primer je tudi pri cementarni Trbovlje. Tudi tu stoji dnevno po več voz. Vzrok je na eni strani isti kot na Jesenicah, na drugi pa je v tem, da se uprava ni dovolj pobudila, da bi preuredila nakladalne in razkladalne naprave. Slični primeri so tudi v Slov. Javorniku, Mariboru, Celju itd. Partijske organizacije teh podjetij, kakor tudi na železnici, bodo ob skupnih naporih z lahkoto odstranile te pomanjkljivosti. Mobilizirale pa bodo tudi naše no-

vatorje in racionalizatorje, da bodo način razkladanja in nakladanja preuredili na nov, sodoben način.

Posebno važno je vprašanje pravilne obremenitve voz. Največje napake glede pravilne obremenitve so na postajah Ljubljana-Siška, Ljubljana, Zidani most, Celje, Maribor itd. Če bi pravilno nakladali in obremenili vozove, bi lahko dnevno prihranili 70 do 80 voz, kar je zopet ena izmed poti za hitrejši prevoz. Tako na primer nakladajo na Verdu manjše vozove z lesom, ki je lahek, in večje vozove z kamenjem, ki je težak. Zaradi tega se zgodi, da je velik voz prostorninsko samo napol izrabiljen.

Partijske organizacije na železnici morajo z vso silo odstraniti napake pri zamujanju vlakov, zaradi enega samega potniškega vlaka, ki vozi delavce in zamudi eno do dve uri, izgubi naše gospodarstvo od 1000 do 2000 dragocennih delovnih ur. Največjo krivdo zamude nosijo izhodne postaje, ki vlakov ne odpravljajo pravočasno valed nepravilne sestave, pozne dostave kolomotivne, valed vlakovnega osebja, ki prihaja pozno k vlaku itd. Medpotnih zamud pa je krivo največkrat in v največji meri strojno osebje, kakor tudi postajno in vlakovno spremeno osebje. Železniške organizacije so že uspele znatno zmanjšati zamude, toda odpravile jih še niso. Največ zamud in ostalih napak, ki so vzroki zamud, delajo postaje Zalog, Ljubljana, Jesenice in Celje.

Pravtako so predvsem partijske organizacije odgovorne za odpravo dosedanjih slabosti v gradbeni službi. Pri terenskih nadzornikih se še vedno opravlja nepotrebnna administracija in zadržuje delovna sila. Še vedno se pojavljajo primeri nepravilno postavljenih norm in na nekaterih delovnih mestih celo ne delajo po normah. V večini primerov ni upeljan brigadni sistem dela, čeprav je pokazal odlične rezultate. Najboljše brigado in najbolj vpeljan brigadni sistem dela ima nadzornik v Ljubljani, najbolj grobi primeri pa so pri nadzornikih v Grosuplju, Dravogradu, Litiji in Ljutomeru. V gradbeni službi se bore partijske organizacije predvsem za dobro organizacijo, evidenco, brigadni sistem dela in postavljenje realnih norm.

To so nekatera glavna vprašanja, ki jih rešujejo partijske organizacije na železnici. Tem je treba pristeti še skrb za ljudi, ki se je zadnje čase precej izboljšala, skrb za strokovno vzgojo in pravilno razmestitev in zaposlitev delavcev. Na delovnih mestih, kjer bi bili lahko zaposleni nekvalificirani ali polkvalificirani delavci, so v večini primerov zaposleni strokovnjaki, ki so na drugih mestih v našem gospodarstvu tako potrebni. Partijske organizacije so se lotile tudi tega vprašanja in ga bodo zlahka rešile v tesnem sodelovanju z upravnimi vodstvi.

Resolucija ob klevetniški gonji proti naši državi

Zbrani na svojem posvetovanju sekretarji osnovnih partijskih organizacij območja Direkcije železnice Ljubljana, izražajoč mišljenje vseh naših železničarjev, odločno protestiramo proti nedostojni, lažni, zločinski in protirevolucionarni gonji, ki jo vodijo proti naši državi in naši izgradnji socializma voditelji SZ in drugih držav Informbiroja.

Danes, ko se z vsemi silami in požrtvovalnostjo borimo za izvršitev revolucionarne naloge — zgraditev socializma, za lepšo bodočnost naših narodov, ko krepimo naše vrste v borbi proti imperializmu in vojnemu hujskancem, doživljamo, da nas pri izgradnji socializma ne ovirajo samo imperialisti in njihovi hlapi, pač pa tudi tisti, ki bi bili v prvi vrsti dolžni, da z vsemi silami podprejo napore naših narodov, ki so za to, kar imajo, dali velike in dragocene žrtve, ne samo zase, pač pa za celotno protimperialistično fronto. Namesto vztrajnega in prijateljskega sodelovanja se pod vodstvom CK VKP(b) razbija socialistični tabor, vnašajo aeneakopravnih in nesocialističnih odnosov med socialističnimi državami, teptajo se vse pogodbe in obveznosti ter ogroža prijateljstvo, ki smo ga kovali v dolgoletni borbi proti izkoriščevalcem. V svoji besni gonji gredo že tako daleč, da ustvarjajo obsejne incidente in pošiljajo k nam volune in

izdajalce, ki so bili še včeraj fašisti. Na konferenci zunanjih ministrov v Parizu je predstavnik SZ skupno s predstavniki zapadnih držav odklonil upravičeno zahtevo, da se zasliši predstavnik Jugoslavije po vprašanju naših upravičenih zahtev do Slovence Koroske. Ali je to samo navadna gonja? Ne. Tako početje obsojamo kot zločin.

Kljub vsem izzivanjem, gospodarskemu pritisku na našo socialistično domovino s strani SZ in drugih držav Informbiroja, navzlic vsej besni in vedno bolj brezobzirni gonji, ki je v skrajnem nasprotju s socialistično moralno, smo trdno prepričani v našo zmago pod vodstvom naše slavne in jeklene KPJ, CK KPJ in tov. Tita.

Izjavljamo, da bomo šli s podvojnimi silami s CK in tov. Titom neomajno po poti graditve socializma, ki bo prinesel svetlo bodočnost ne samo našim narodom, pač pa bo tudi do prinesel k mednarodnemu delavskemu gibanju in zmagi socialistične morale, k pravilnim odnosom med socialističnimi državami in k zmagi nad protirevolucionarnimi silami.

V tej borbi bomo odločno in vztrajno izvrševali vse naloge, ki jih nalaga nam naša socialistična graditev, naša Partija in njen genialni voditelj tov. Tito.

VLADIMIR NAZOR IN SLOVENSKE PARTIZANI

V jeseni 1943. leta je deveta slovenska narodnoosvobodilna brigada po razbiti nemški ofenzivi počivala v Polomu, napol razrušeni vasi na Kočevskem. Neko popoldne konec novembra se je uravnala v zbor z vso vojno opremo. V dolgi koloni se je z osem in desetimi brigadami začela vijugati nekam proti jugu. Osemnajeta divizija je prekoračila slovensko-hrvatsko mejo, da bi globoko v Hrvatski vpadli v hrbet Nemcem ki so tedaj svojo ofenzivo iz Slovenije preneli iz Slovenije v Liko.

Ko so Nemci zvedeli za prihod močnih slovenskih partizanskih enot, so se umaknili na Sušak, kamor so pritegnili tudi del svojih sil iz Like, in čez nekaj dni navalili proti Lokvam in Delnicam. Po večdnevni bojih je osemnajeta divizija Nemce zopet potisnila na Sušak. Oema in deseta brigada sta zatale uničili nemška oporišča Sugari, Vrata, Fužine in Hreljin pri Kraljevcu. S krepkim udarcem so slovenski partizani zavračali vse nemške in ustaške poskuse, da bi vdrli v zapadni del osvobojenega Gorskega Kotara.

Deveta brigada pa je sredi decembra v vzhodnem delu Gorskega Kotarja v južni osvobodilni Stari laz in Rovno goro,

nato pa prodirala proti Vrbovskemu, važnemu cestnemu središču, ter ga s pomočjo desete slovenske in trinajste hrvatske brigade po nekajdnevni ostrih bojih 26. decembra 1943. osvobodila.

S tem je bil ves Goreki Kotar ponovno osvobojen, hkrati pa razbito severno krilo nemške ofenzive v Liki. Hrvatsko in srbsko prebivalstvo v Gorskem Kotarju je bilo slovenskim brigadam nepopisno hvaležno za bratsko pomoč, ker so jih rešile pred divjanjem ustaških in nemških tolp.

V glasilu devete brigade »Naš pohod« so slovenski borci verno opisali te težke boje in bratstvo, ki se je v teh bojih utrnilo med njimi in hrvatskim ter srbskim ljudstvom v Gorskem Kotarju. En izvod »Našega pohoda« so borci in oficirji devete brigade poslali tudi Vladimirju Nazorju, velikemu hrvatskemu pesniku in predsedniku ZAVNOH-a. Čez nekaj tednov je hrvatski partizanski kurir prinesel naslednje pismo:

»Propagandni odtok št. IX. SNOB XVIII. diviziji položaj. — Pozdravljači Vas najdačajne i želeči Vam mnogo uspeha u patriotskom ratu — drug Vlad. Nazor, 29. II. 1944.»

Vzporedno s sečno lesa v gozdovih in predelovanjem v lesnoindustrijskih obratih je merilo za dejansko izpolnitev plana v gozdarstvu tudi odvoz vseh lesnih sortimentov, ne samo za izvoz, temveč tudi za domačo potrošnjo.

Če je že pred sedanjo veliko gozdno akcijo, v kateri so sodelovale frontne brigade, prevoz lesa povzročil velike težave, so se v tem mesecu, ko so frontne brigade pomagale izpolniti polletni plan, naloge pri prevozu še povečale. Ogromne zaloge lesa v skladiščih, ki niti v preteklih mesecih niso bile pravočasno odposlane, so zdaj velika ovira za vkladščičenje lesa, ki so ga nasekale frontne brigade. Na eni strani bi posekan les, če bi ga pustili v gozdovih ali nezavarovanega pri žagah in skladiščih, izgubil časovno in vrednostno, hkrati pa ne bi izpolnili planskih potreb notranje potrošnje.

Podobno je stanje s posekanim lesom v nedržavnem sektorju gozdarstva. V zadnjem mesecu je tudi nedržavni sektor gozdarstva izpolnil plan sečne mnogo bolje kakor v preteklih mesecih. Količine posekanega in sežaganega lesa so precejšnje. Vendar »Podjetje za promet z lesom«, ki odpošilja lesne sortimente iz nedržavnega sektorja gozdarstva, še vedno nima pregleda o dejanskih zalogah izdelanega lesa, kje so prenatrpana skladišča in kje je treba takoj odposlati les. Ker vsebuje nedržavni sektor gozdarstva 32% v okviru skupnega republiškega plana gozdarstva, morajo OZKZ in »Podjetje za promet z lesom« nemudoma ugotoviti dejansko stanje zalog lesa v nedržavnem sektorju.

Če govorimo o nujnosti odpošiljanja lesa, ki vpliva na skupno izpolnjevanje plana, je treba poudariti, da ni vseeno, kakšne vrste lesa odpošljemo prej in kakšne kasneje. Tudi za domačo potrošnjo je važna — prioriteta. Med prioritete spadajo tudi drvna. Preko 150.000 m³ drv je posekanih in pripravljenih na sečiščih za odvoz, medtem ko potrošniki v državi še nimajo vseh planiranih količin za dnevne potrebe. Krivda je gozdnih gospodarstev, ker niso znala pravočasno preusmeriti spravilo lesa tudi za odvažanje drv. Skratka — odvoz ostalih lesnih sortimentov je bil večji kakor odvoz drv.

Znano je, da je zadnja akcija s pomočjo frontnih brigad zajela precejšnje število naših frontovcev. Vendar je bilo njihovo delo usmerjeno zgolj na posek. Zato frontne brigade tudi niso neposredno sodelovale pri spravilu in odvozu lesa. Ker največkrat komercialisti in direktorji gozdnih gospodarstev niso vložili dovolj truda, da bi odpošiljanje lesa bilo vsaj normalno, je razumljivo, da je letošnji polletni plan oddaje v precejšnjem zaostanku. Če niso že prej, bi morali prav ob sedanji akciji sečne vse bolj stremeti, da bi bili z odpošiljanjem lesa bolj na tekočem. Zato tudi v juniju, kljub temu, da je bilo dovolj železniških vagonov, plan odpošiljanja ni bil izpolnjen. Nasprotno, zdaj se kaže, da je velik zaostanek tudi v preteklih mesecih. Ker je le še v juliju dobili za odpošiljanje lesa za domačo potrošnjo dovolj železniških va-

gonov (kajti v kasnejših mesecih bo železniški promet obremenjen s prevozom žita in ostalih poljskih pridelkov), je ministrstvo za gozdarstvo sklenilo, da bo od 23. junija do 31. julija republiška akcija za odpošiljanje lesa. V tem času mora biti odvoz lesa za potrebe naših rudnikov, celuloznih tovarn in za ostalo potrošnjo izpolnjen stoodstotno in v posameznih artiklih celo presežen.

Vso težo v sedanji akciji za odpošiljanje lesa bodo nosili — komercialisti in komercialni oddelki. Zato so direktorji in njihovi šefi komercialne že 21. t. m. dobili posebna navodila za izvedbo akcije ter posebne plane odpošiljanja lesnih sortimentov za domačo potrošnjo. Plani določajo ne samo sortimente, temveč tudi količine, katere morajo vsak dan odposlati. V tej akciji bodo sodelovala vsa lesnoindustrijska podjetja, gozdna gospodarstva in »Podjetje za promet z lesom« s podrejenimi lesnimi obrati, gozdnim upravami in kmetijskimi podjetji. V ta namen so sestavili pri podjetjih posebne kolektive, ki bodo organizirali in vodili to akcijo, v kateri so tudi zastopniki OF in sindikalnih podružnic. Celotno akcijo v republiki bo vodila glavna direkcija za promet z lesom pri ministrstvu za gozdarstvo in lesno industrijo.

Ze priprave za uspešno izvedbo te akcije zahtevajo najpopolnejšo organizacijo. Posebno pozornost bo potrebno posvetiti — prostovoljnemu delovnim akcijam, tako da se bodo krajevni odbori OF in člani sindikalnih podružnic zavezali, da bodo vsako poljedelno nalagali železniške vagonne. Delo nedeljskih prostovoljcev pa je treba preusmeriti za nakladanje vagonov oziroma za odvoz lesa iz skladišč do vagonov. V ta namen bo potrebna povečati število vagonov, zlasti za nedelje. Izkoriščanju vagonov, to se pravi, da bodo vsi vagoni res naloženi s tako količino lesa, kot predpisuje uredba o obremenitvi vagonov za notranji promet, je treba posvetiti še večjo pozornost, prav tako pa tudi, da bodo vagoni naloženi z lesom ene dimenzije. Metoda dela, ki je v navadi sedaj, bo potrebno spreminiti, kajti nečisto je primerov, da imajo na železniških postajah LIP, GG in Podjetja za promet z lesom svoje manipulante ali celo svoje nakladalne skupine, ki delajo samo za svoje podjetje. Potreben je zato sporazum med podjetji, kar bo vplivalo na hitrejšo odpremo oziroma bodo lahko ostale nakladalne skupine pomagale drugje. Tudi tekmovanje med posameznimi podjetji za čimprejšnjo izpolnitev odpreme bo znatno prispevalo, da ne bo plan odpreme samo dosežen, temveč tudi presežen.

Podjetja ne bodo vodila v tej akciji, razen stalne, nobene posebne evidence. Tembolj pa se mora izboljšati stalna komercialna evidenca, da bo izpolnjena in na tekočem.

Če se bodo podjetja in komercialni oddelki v tej akciji nenehno zavedali, da je tudi odprema lesa za domačo potrošnjo potrebna za dejansko izpolnitev plana v gozdarstvu in če bodo stremeli za izboljšanjem dela pri odpremi ob podpori množičnih organizacij, bo tudi uspeh akcije za odpremo enak uspehom sečne lesa.

Frontovci iz Ljubljane pomagajo pri regulaciji Pšate

Preteklo nedeljo je bila že drugič organizirana množična akcija, s katero so ljubljanski prostovoljci pomagali pri delih za melioracijo mengoško-trzinskega polja. Medtem ko se je prvič udeležilo dela okrog 300 ljudi, se jih je tokrat odzvalo že nad 450. Vendar pa je ta številka glede na obsežnost del, zlasti pa na nujnost, da se ta dela opravijo čim prej, še vedno prenizka. Potreba po prostovoljnih delavcih je velika. Nedeljskega prostovoljnega dela naj bi se udeležilo vsakokrat po tisoč prostovoljcev. Ker je borba za dvig življenjskega standarda nujno povezana z borbo za pridobitev novih obdelovalnih površin, bi ob tej akciji nihče ne smel stati ob strani. To

velja posebno za ljubljance, ker bo melioracija tega ozemlja mestu neposredno v korist. Plodna in obsežna polja bodo zalagala s ceneno zelenjavo in prvi vrsti ljubljanski trg.

Z deli na melioraciji področja Pšate, ki so po važnosti tretja v Sloveniji, smo prišli leta v maju. Kot že znano, gre tu za preprečenje poplav, ki jih ob vsakem večjem nalivu povzroča sicer skromen potok Pšata in pa za izsuševanje zamočvirjenega, okoli 900 ha velikega zemljišča pod Trzinom. S to melioracijo bomo zvišali setveno površino za okrog 2000 ha.

Melioracijska dela so predvidena v dveh smereh: regulacija potoka bo preprečila poplave, odprti jarki pa bodo s organiziranim odvajanjem talne vode, ki sili sedaj vsepovsod na površje, odpravili zamočvirjeno ozemlje. V zvezi z regulacijo potoka je bilo nujno misliti na »razbremenilnik«, to je prekop, ki bo odvajal naraslo vodo. Vsa dela so omejena zaenkrat prav na ta razbremenilnik. Buldožerji podaljšujejo vsak dan ogromni jarek, ki bo z razdelilnikom v Mengšu usmerjal veo odvečno vodo v Kamniško Bistrico.

Delo pri prekoku, ki bo dolg okoli 4 km, to je od Topol do Jarš, že lepo napreduje. Že so prišli do ceste Mengoš-Kamniki, kjer bodo pričeli graditi prvega od šestih moctov, ki so predvideni. Z organiziranim množično delom pa bo šlo odsej še vse hitreje. Inž. Pleškovič, ki delo vodi, bo dobil še nove strokovne moči, 22 dglavcev pa se bo pridružila še stalna brigada. Tudi bodo ljubljanski frontovci v vsakodnevnim popoldanskim delom vedno bolj pomagali. Dasi je 80% dela pri gradnji prekopa strojnega značaja, se pravi da ga opravijo z buldožerji in žugimi stroji, zahteva odmetavanje zemlje in planiranje prekopa še veliko ročnega dela. Tudi je treba vsaj jarek, zlasti pa dna, obložiti z večjim kamenjem, kar bo nadomestilo tlakanje.

In pismu je Nazor priložil naslednjo prigodno pesem:

Položaj 29. II. 1944 Vladimir Nazor

Slovenski fanti in Hrvatskoj
Došli su slovenski fanti
U časove mukā i zala;
Došli su u ovu zemlju
Što Gubca i Tita nam dala.

Silaze otkud i Sava
S planinske silaze grede,
Gdje naši bogovi drevni
I sada na gorama sjede.

Idu, da bijemo ekupa
Rat za Slobodu i Pravo —
Plam jedan je bratekih nam srca,
Vi fanti slovenski: Zdravo!

Borci devete, ki so v »Našem pohodu« brali Nazorjevo pesem slovenskim partizanom, so se silno razveselili in bili nje ponosni. Nazorjeve verzice so sprejeli kot najljubšo nagrado za svoje napore in žrtve v Gorskem Kotarju ker so v svojih eroih zasledili prav isto čustvo in prepričanje, ki ga je s temi preprostimi stihy izrazil veliki hrvatski in jugoslovanek pesnik borbe za svobodo.

S. F.

Doslej največja razstava lokalne proizvodnje v državi

bo prikazala v Ljubljani delo lokalne industrije in obrti ter komunalno delavnost v Sloveniji

Lokalna proizvodnja se pri nas tako zadovoljivo razvija, da je že prevzela večidel svojih nalog v socialističnem planskem gospodarstvu. Prešla je začetno razvojno stopnjo in dosegla uspehe, ki jih smemo upravičeno samozavestno prikazovati na razstavah. Toda ne le smemo, temveč moramo, da še bolj določno opozorimo na vlogo in pomen lokalne proizvodnje, zlasti dandanes med bojem za zgraditev socializma. Razstava, kakršno zdaj prireja glavni odbor za razstavo lokalne industrije in obrti LR Slovenije v Ljubljani, bo doslej največja te vrste ne le v Sloveniji, temveč tudi v državi. Že to dokazuje mogočen razvoj lokalne proizvodnje, kar pomeni, da se v socialističnem gospodarstvu neovirano krepijo ter razvijajo proizvodne sile tudi na področju, kjer je v kapitalističnem redu kapitalizem dušil gospodarsko dejavnost.

Razstava bo dokazala, da so dandanes pri nas pogoj tudi za najlepši razvoj državnega sektorja v lokalni proizvodnji in da se torej v socialističnem gospodarstvu more lepo razviti tudi lokalna industrija, ne pa le velika industrijska podjetja republiškega in zveznega pomena. Med razstavljalci, ki jih je okrog 720, je približno tretjina podjetij državnega sektorja. Vendar s tem ni rečeno, da se pri nas ne more razvijati obrtniška dejavnost. Nikdar poprej ni še hkrati razstavljalo toliko naših obrtnikov, ki zastopajo najrazličnejše stroke. Okrog 40 produktivnih združenj je poslalo na razstavo dolgo vrsto različnih izdelkov; približno 460 obrtnikov bo dokazalo s svojimi kakovostnimi izdelki, da je pri nas mogoč neoviran razvoj obrti kot pomembnega člana lokalne proizvodnje.

Državni sektor v lokalni proizvodnji se je silno okrepil, kar pa ne pomeni, da se ni razvijala tudi dejavnost obrtnih združenj in obrtnikov sploh. Državna podjetja pač nimajo vloge konkurenčnih trdk, kakor v kapitalizmu industrija, ki uničuje mala proizvajalca. Lokalna proizvodnja kot celota, ne glede na to, ali so podjetja državna, zadržna ali obrtna, izpolnjuje skladno skupno nalogo: deluje za dvig življenjskega standarda delovnega ljudstva s tem, da izpolnjuje preskrbo predvsem s izdelki za prosti trg in da prevzema storitve — predvsem popravila in dela za potrebe družin, gospodinjstev itd. Na razstavi se je to sodelovanje in prizadevanje vseh področij lokalne proizvodnje najbolje pokazalo v nešteti izdelkih; razvidno je, da si lokalna industrija in obrt delita delo ter druga drugo izpopolnjujeta, kakor lokalna proizvodnja kot celota dopolnjuje republiško in zvezno. Poseben pomen pa ima obrt, ker se uveljavlja zlasti

s kakovostnimi izdelki, kakršni zahtevajo predvsem ročno delo in veliko spretnosti. Velik sloves uživa naša obrt zaradi ročnih izdelkov strok umetne obrti. Številni obrtni izdelki bodo primerni za izvoz.

Ni skoraj razstavnega oddelka, kjer bi se ne kazala več ali manj živo naša uspešna prizadevanja za gospodarsko osamosvojitve — neodvisnost od tujih tržišč. Šele zdaj nam stopa jasneje pred oči, kaj vse smo morali doslej uvažati. Da je naš boj za gospodarsko osamosvojitve na področju lokalne proizvodnje uspešen, pa zlasti dokazujejo novi domači izdelki in izdelki, ki prekašajo marsikatero tuje blago.

Na razstavi sodelujejo številna okrajna, mestna, invalidska in druga podjetja iz vse Slovenije. Izdelki, ki jih razstavljajo, nikakor niso bili izdelani le nalašč za razstavo ali posebej kot vzorčno blago, saj nobeno teh podjetij ne potrebuje reklame, za kakršno so se borila včasih kapitalistična podjetja. Kakovost izdelkov naših lokalnih podjetij ni nič slabša na splošno. Prav zato ima razstava še tem večji pomen, ker prikazuje resnično višino, ki jo dosegajo lokalna podjetja s svojimi izdelki. Reči je treba celo, da razstava, čeprav je zelo obsežna — saj znaša talna in stenska razstavna površina 4300 m² — prikazuje še preskromno zmogljivost in višino naše lokalne proizvodnje. Marsičesa ni mogoče razstaviti zaradi pretesno odmerjenega razstavnega prostora, saj bi potrebovali za popolno razstavo pravo velesejmsko razstavišče.

V prizadevanju, da se lokalna industrija čim bolj osamosvoji glede surovin, uporablja predvsem domače, krajevne vire ter izkoristi kar najbolj odpadne surovine, so naša podjetja dosegla neslutne uspehe, kar je zlasti zaslug številnih iznajdljivih delovnih ljudi. Popolnoma napačno je mnenje, da trpi kakovost izdelkov, ki so izdelani iz odpadnih surovin ali domačega, doslej premo cenjenega materiala. Prav s tem se še zlasti odlikuje naša lokalna proizvodnja, da vselej daje prednost kakovosti izdelkov ter da skuša z boljše izdelavo, bolj racionalnim izkoriščanjem materiala ter izpopolnitvijo uporabnosti izdelkov doseči čim višjo raven. Naši racionalizatorji in novatorji, ki se uveljavljajo zlasti v lokalni proizvodnji, tako da skoraj ni podjetja, ki bi ne moglo pokazati kaj novega in boljšega, so premagali toliko raznih težav, s kakršnimi se poprej v proizvodnji navadno niso nikjer spoprijeli — da lokalna proizvodnja zaradi tega pomeni uporabo popolnejših tehnoloških načinov obdelave materiala. Mimogrede je treba omeniti varjenje aluminija; na razstavi so ne-

kateri pomembni izdelki iz aluminijevih odpadkov, varjeni iz številnih kosov, čeprav je aluminij zelo težko variti. Razstavljajo so izdelki iz cenejšega ali poprej manj cenejšega materiala, ki pa so ga s predelavo ali obdelavo požlahnili, kar velja predvsem za lesne izdelke.

Da je novatorstvo in racionalizatorstvo ena največjih značilnosti lokalne proizvodnje, se kaže na razstavi še posebej v oddelkih za nekatere pomembnejše izdelke naših racionalizatorjev in novatorjev. Skoraj sleherni teh izdelkov bi zaslužil poseben opis in ocenitev po svojem pomenu v boju za gospodarsko osamosvojitve. Ta del razstave bo nedvomno vzbujal največje zanimanje. Tu bomo našli odgovor na marsikatero vprašanje, ki se vsiljuje skoraj v vseh strokah dan za dnem, ko je treba premagovati težave zaradi pomanjkanja surovin, sestavnih delov, polizdelkov, orodja itd. Novatorji kažejo pot ter nas opozarjajo, da je še mnogo skrivnih rezerv, neizkoriščenih pogojev in da je rešitev povsod, ko se morejo uveljavljati ustvarjalne ljudske sile. Mnogo premo smo verjeli v svoje sposobnosti. Naši delovni ljudje pa ne trpijo več zaradi občutka manjvrednosti. Zato je ta razstava tudi odgovor tistim, ki podcenjujejo naše in sploh ljudske sile.

V posebnem oddelku bodo prikazali gospodarski učenci in industrijske šole svoje izdelke. Ta del razstave bo pokazal, da so naše strokovne šole na visoki stopnji ter da se kader kvalificiranega delavstva zelo hitro usposablja. V tem je ponovno potrjeno, da smo sposobni izpolniti petletni plan industrializacije in elektrifikacije; za zgraditev socializma imamo vse, zlasti pa ljudi, kar je najpomembnejše.

Na razstavi so zastopane na splošno vse panoge industrijske in obrtne dejavnosti. Posebna stroka pa je komunalna dejavnost, ki ji je na razstavi odmerjen tudi velik prostor. Komunalna dejavnost v naši novi družbi ima mnogo večje naloge kakor v kapitalizmu, saj je v službi delovnega človeka v mestih, ki morajo dobiti izrazit socialističen značaj. To pomeni, da komunalna dejavnost zajema celo vrsto remontnih podjetij (popravljalnice), ustanove in storitvena (uslužnostna) podjetja. Kakor lokalna proizvodnja drži življenjsko raven delovnega ljudstva z izdelki dopolnilne preskrbe, tako komunalna dejavnost izboljšuje življenjske pogoje delovnih ljudi s storitvami in z dejavnostjo za varovanje zdravja prebivalstva, zdravstveno zaščito otrok itd.

Tako velika razstava lokalne proizvodnje LRS kaže eno pomembnih področij našega boja za socializem, velike dosežanje delovne uspehe in jasne smerice nadaljnjega napredka.

Proizvodnja v tekstilni industriji narašča

odkar so odpravili nekatere ovire in pomanjkljivosti

Delavci republiške tekstilne industrije bijejo ta mesec ostro borbo za čim prejšnjo in boljše izpolnitev polletnega proizvodnega plana. V podjetjih je tekmovalno od dne do dne bolj živahno, ker hočejo z njim nadomestiti zaostanek v proizvodnji, ki je nastal zaradi tega, ker ponekod v nekaterih mesecih niso imeli dovolj surovin. Zdej, ko so te ovire v večini primerov odpravljene, je porast proizvodnje zelo viden. Kumulativni plan glavne direkcije tekstilne industrije LRS je bil za ta mesec že do 20. junija izpolnjen do 92%. Do konca meseca bo verjetno plan presežen že čez 10%. Direkcija pošilja podjetjem vsakih 14 dni bilten s podatki o izpolnjevanju plana vseh republiških tekstilnih tovarn. Da bi bili delovni kolektivi pravočasno obveščeni o uspehih podjetja, s katerim tekmujejo, je direkcija po upravni liniji izdala nalogo, naj uprave podjetij stalno javljajo delavstvu uspehe v tekmovalju in izpolnjevanju plana ostalih tovarn sorodne stroke. Ta način obveščanja bo še bolj pozitivno tekmovalje.

Trenutno je med najboljšimi podjetji tekstilne industrije delovni kolektiv tkalnice hlačevine v Celju. V tkalnici hlačevine so plan izpolnili že 16. t. m. To je bilo mogoče zaradi velike požrtvovalnosti delavcev in tesnega sodelovanja med upravo podjetja, partijsko in sindikalno organizacijo. Delavci so na občnem zboru sindikalne podružnice sprejeli notranji plan, ki je za 12% višji od osnovnega. Z borbo za izpolnitev notranjega plana so tudi dosegli predčasno izpolnitev polletnega plana. V tkalnici hlačevine so pomanjkanje delovne sile rešili z razširitvijo fronte dela, to je da so delavci začeli delati na več strojih. Tako so pridobili ljudi za tretjo izmeno. V podjetju je bila ustanovljena brigada komunistov, ki pomaga v proizvodnji, kjer koli je potrebno in tako nadomešča tiste, ki so odšli na letni dopust. V produkcijo se vključujejo tudi nameščenci. Direktor tovarne tovariš Bicman, odlikovanec z redom dela III. stopnje, je ob neki priložnosti delal nepretrgoma 18 ur. To, da se v produkcijo vključujejo tudi nameščenci, je delavce še bolj razvnelo k tekmovalju in so tako izpolnili polletni plan.

V tovarni volnenih in vigogne izdelkov v Mariboru so z dobrim političnim delom in s pomočjo dobre obratne ambulante znižali neupravičene in bolniške izostanke, ki so bili precejšnja ovira za izpolnitev pollet-

nega plana. Izostanki so še precej visoki, vendar nižji od vseh v ostalih tekstilnih tovarnah v Mariboru. Izboljšali so tudi brigadni sistem dela in vodijo točen pregled o izpolnjevanju individualnih obveznosti.

Med predilnicami v Sloveniji je najboljši delovni kolektiv litijske predilnice. Lepe uspehe dosegajo v kvaliteti in proizvodnji. Delovni kolektiv se stalno bori za odpravljanje vseh nepravilnosti, ki še ovirajo delo.

Po dosedanjih podatkih bo tovarna nogavic v Polzeli letos prvič izpolnila pravočasno polletni proizvodni plan, čeprav je večji od vseh dosedanjih. Ta uspeh lahko pripisemo temu, ker so izboljšali odnose med upravo podružnice in sindikalno podružnico oziroma delavstvom. Odpravili so familiarnost, ki je bila do sedaj velika ovira za izpolnjevanje plana. K uspehu je veliko pripomogla tudi racionalizacija tovariš Raniha. »Standard« pletilni stroj je izpolnila tako, da so lahko na njem izdelovali 70% več produktov. Tovariš Ranih ponovno dela na dosežanju racionalizaciji ter bo z novo zamisljivo omogočil še 80% večjo produkcijo na »Standard« pletilnih strojih. Tako bo »Standard« pletilni stroj dajal 150% večjo proizvodnjo, kar bo v korist poljski tovarni pri izpolnjevanju plana, kakor tudi vsem ostalim, kjer bodo stroje preuredili po njegovi zamisli.

Pred zaključkom polletnega izpolnjevanja plana pa delovni kolektivi že ugotavljajo pomanjkljivosti, ki so ovirale boljše delo. Tako na primer v trški predilnici ne bodo plana izpolnili, ker ni bil operativni plan razdeljen na delovna mesta. Ponekod se izgovarjajo, da ne morejo točno voditi dnevne evidence o izpolnjevanju individualnih obveznosti zaradi pomanjkanja potrebne papirja. V litijski predilnici so ta problem rešili tako, da iz podatkov, ki jih izpišejo iz števca, dnevno prikažejo na tabli uspehe posameznikov in brigad. Ponekod niso znali voditi notranjih planov tako kot operativne in so jih imeli za kampanjsko stvar.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim pa bodo te dni izpolnile plan tovarna nogavic v Polzeli, tovarna v Majšperku, Jugofil v Mengšu, bombažna tkalnica v St. Vidu, tovarna trakov in sukanka v Mariboru, tovarna volnenih in vigogne izdelkov v Mariboru, tekstilna tovarna v Novem mestu, Tiskana in Tekstilindus v Kranju in tovarna perila v Murski Soboti.

V Zamarkovi so si zadržniki izvolili za predsednika ženo Marijo Štamparjevo

Konec maja je bila tudi v Zamarkovi pri St. Lovrencu v mariborski okolici ustanovljena kmetijska obdelovalna zadruga. Kot že marsikje, so tudi tu izvolili za predsednika zadruge tovarišico. In kot drugod, se tudi v Zamarkovi to ni zgodilo slučajno. Marija Štampar je gotovo največ pripomogla, da so krenili njeni domačini na zadržno pot obdelovanja zemlje. Saj pa je bila najbolj neutruden aktivist, tako ko je šlo za zadržno ekonomijo v vasi, kot kasneje, ko se je ta pretvorila v obdelovalno zadrugo. 26 ha skupne zemlje se je namreč od marca, ko je bila ekonomija ustanovljena, povečala na 290 ha, šestim družinam pa se je pridružilo še 36 novih gospodarstev. Zato se je zdelo vsem samo po sebi umevno, da poverijo vodstvo zadruge prav Štamparjevi, tem bolj, ker jo vsi poznajo kot sposobnega gospodarja.

Prikljenjeni nekdanj na ozko domače ognjišče se tudi njej ni nikoli sanjalo o kakšnem širšem delokrogu, kar žele, da bi smela tudi odločevati pri večjih stvareh. Res je sicer, da tedaj niti ni utegnila misliti na kaj drugega kot na to, kako se bodo s hčerko in očetom obdržali na viničarji, kako se bodo preživeli. Revne razmere so ji pognale moža v Ameriko, pa se je morala sama ubijati za svojo »deklino« Silvko, ki je bila tedaj še otrok in za očeta Martina, ki so mu tudi že pešale moči. Ni bilo lahko.

Vse bolj zgovorna postane Marija, ko pripoveduje o svojem novem življenju. Vse na njej govori, koliko pomeni za človeka prelom s starim načinom življenja. Ni je bilo treba vabiti, sama je uvidela, da zahtevalo nove razmere novih delavcev, pa je zagrabilo povsod, kjer je bilo potrebno. Danes je predsednica Rdečega križa, sekretarka AFZ organizacije, članica KLO in odbora OF. Ni je seje v Zamarkovi, ki ji Marija ne bi pripovedovala.

Tudi vsa pota, ko je treba zdej zaradi tega zdej onega vprašanje na okraj, opravila ponavadi sama.

Pa ostale žene? Tu si Mica nekočliko očeta, AFZ organizacija — priznava sama — bi lahko bila pri njih vsekakor aktivnejša, kot pa je. Tako tudi ne bi prišlo do pojata, da so stopili v zadruge ponekod le možje, žene pa so ostale izven. Celotna predsednica AFZ je med njimi. Pa se potem čudi ostalim Sicer pa je žene ne skrbi. Zdej, ko jih je večina že v zadruzi, bo imela veliko več prilike za delo z njimi. Pozna jih, prav z njihovo pomočjo bo zadruge uspevala. Med petimi desetarji, kolikor jih brigada zaenkrat šteje, so že tri ženske. Horvatova, ki je zdej pridobila ljudi za zadrugo tudi v sosednem Lormanju, bo četrta.

Z razmahom zadruge bo pri njih sploh vse drugače. Še letos morajo spraviti skupaj material za velik zadržni dom, ki ne bo le gospodarski center zadruge, ampak tudi kulturno središče vasi. A v prvi vrsti morajo letos poskrbeti za hleve, ki jih tudi že gradijo. Njihova zadruge se bo namreč do melioracije ozemlja (Pesnica še vedno poplavlja zemljišče) bavila predvsem z živinorejo. K 130 svinjam, 65 kravam, 13 konjem, ki so jih vložili zadržniki, bodo dokupili še novo živino. Njihovi travniki in pašniki ureditvi lahko še dosti več živine. Tudi ne bodo pozabili, da so v bližini industrijskega centra, kakršen je Maribor, treba bo s sovitiem zalagati trg. Prav tako bo njihova skrb tudi, da bodo zalagali s poljskimi pridelki umobolnico v sosednem Hrastovu.

Zaenkrat manika v zadruzi je več strokovnega kadra, saj je Marija tako rekot sama za vse. Zelo prav ji pride, da ima za seboj petmesetni tečaj za zadržnike, ki je bil spomladi v Rogoški Slatini. Med 470 tečajniki se ga je udeležilo le 8 žensk. No, ona ga je končala z odličnim uspehom. Da bi v zadruzi prišli čim prej do lastnih kvalificiranih mož, bodo poslali na tečaj 7 mladincev in mladink, ki so se že pripravili. »Silvka, kakaj bi ne šla tudi ti,« prigovarja Marija svoji deklini, ki je danes stara 14 let in opravila vsa dela doma in v zadruzi, o tečaju pa noče nič slišati. »Tako dobro glavno ima, na se žene le za ure le za trudove, nič pa ne pomisli, da bi lahko veliko več koristila, če bi se česar koli izučila.« se pritožuje mati nad hčerjo. Saj na bo treba misliti na lastne delavnice. Doma, to je v zadruzi, hočejo imeti vse obrt. Žene se tudi že sprožile vprašanje skunno kuhinje v času največjega dela, ki jim bo zadržila toliko dragocenega časa.

V zadruzi v Zamarkovi vstopajo še vedno novi zadržniki. Ko se jih priklje kakih deset, skličejo občni zbor, ki odloča o njihovem sprejemu. Tedaj vsakega temeljito pretehta. Vsi zadržniki in njih na čelu Štamparjeve Marije se trudijo, da bi zadrugo čim bolj razširili in utrdili. M. V.

Renčani si krepko pomagajo med seboj

Medtem ko se frontne brigade v gozdovih bore za čimprejšnjo izpolnitev gozdarskega plana, se je v nekaterih vaseh razvilo živahno delo pri formiranju frontnih brigad v poljedelstvu.

V Renčah se je letos že prijavilo mnogo ljudi za delo v produkciji. Skupaj jih dela iz te vasi v raznih podjetjih že okrog 450. To so predvsem znani renški zidarji, ki so v svojem delu pravi mojstri. V času ustanavljanja gozdarskih brigad pa so se vrnili na svoje domove demobilizirani borci iz JA. Ti so se že v vojski na političnih urah seznanili s pomenom izpolnitve plana v gozdarstvu in industriji. Takoj so se javili s drugimi vred v gozdarske frontne brigade. Javilo se je 14 brigadirjev in 6 voznikov. Odšli so na delo v Kočevski Rog, kjer s pridom uporabljajo znanje, pridobljeno na vojaških političnih urah, poleg tega pa marljivo pomagajo pri izpolnitvi gozdarskega plana. Takoj po odhodu frontovcev v gozdove so pričeli v Renčah s pripravami za formiranje delovnih skupin, ki naj bi takoj začele delo na polju, da ne bi zaradi odsotnosti delovnih ljudi iz vasi ostala polja zanemarjena. Na množičnem sestanku frontovcev so razpravljali o tem in sklenili, da bodo take brigade ustanovili. Med prvimi so se javili člani KP in dali s tem zgled in pobudo drugim.

V prvo brigado se je vključilo 8 žena, zavednih članic OF. Določene so bile za obdelovanje zadržne ekonomije. Iki obsega nad 5 ha obdelovalne zemlje. Tu jih je čakalo še precej dela, ki ga brigadirke res vestno opravljajo. Pletje, okopavanje, žetov itd. se vrsti dan za dnem. Sveda jim pri tem pomagajo tudi drugi. Pri košnji je zaposlenih 12 možikov. Ti pa ne delajo samo na ekonomiji. Predvsem pomagajo pri obdelavi tistim družinam, katerih svoji so odšli v gozdarske frontne brigade. Razen tega pa pomagajo tudi tistim, katerih sinovi so sedaj v JA.

V Renčah obstaja tudi lovska družina, katere starešina je tov. Mozetič Pavel. Ko se je pričelo govoriti o pridobitvi frontovcev za delo v gozdovih, je hotel za to zainteresirati tudi svoje člane, na je v začetku natekel na precej gluh ušesa. Zato se je najprej prijavil sam in tako potegnil še druge za seboj. Njegovo posestvo, na katerem je pustil samo ženo, je sedaj lepo obdelano, kot pri drugih kmetih. Vse je bilo pravočasno zoran, posejano, opleto, okopano in pokošeno. Posebno ob košnji so se zbrali kosci že navsezgodaj na travniku. Ko je prišel čas odhoda na delo — vsi so namreč zaposleni v produkciji — so odložili kose in odšli v tovarne in podjetja. Žena brigadirke so seno raztrosile in za preko dne osušile. Kolikor je osta-

lo še košnje, so dovršili zvečer in drugo jutro. Mozetič je lahko brez skrbi. On se bori za izpolnitev gozdarskega plana, frontovci na vasi pa so mu obdelali polje in tudi trte v vinogradu so mu poskrpili.

Tako delajo in pomagajo frontovci Renč tistim, ki se bore za izpolnitev plana.

Žene so formirale tudi brigado 12 delavk, ki negujejo reneške sviloprejkice. Pri svojem delu so se izkazale vestne in požrtvovalne ter so dosegle lepe uspehe, ker se niso strahle dela niti pomoči, če je bilo treba. Brez njihove pomoči bi sviloprejkica v tem letu ne uspela tako dobro kot je.

Razen tega imajo v Renčah formiranih tudi sedem skupin, ki si pri delu

Brigade na Rogu bodo ostale v gozdu do izpolnitve plana

V četrtem tednu trde borbe za gozdarski plan je v nedeljo prejela predhodno zastavo IOOF Slovenije II. novomeška brigada Dušana Jereba v Jelendolu kot najboljša brigada dolenskega bazena. S tem so frontovci v Jelendolu izpolnili obljubo, da bodo postali najboljša brigada, hkrati pa so dosegli v tekmovalju, ki so ga napovedali točno pred enim mesecem vsem brigadam na Dolenskem, prvo mesto. Ker jih je v minulem mesecu dostikrat oviralo deževje, so sklenili, da bodo plan izpolnili v tem tednu. Na vsak način hočejo tudi obdržati zastavo IOOF in jo ponesti s seboj v Novo mesto, vendar pa se za njo potegujejo s prav tako vno vse ostale brigade. Najresnejša tekmeča brigada Dušana Jereba sta II. krška brigada komandanta Maroka na Cerovanovi cesti in II. trebanjska brigada Milana Majcema na Primožu, ki bosta prav tako dosegli plan v prihodnjih dneh. Brigadi komandanta Maroka in I. trebanjska brigada Jožeta Borštnarja na Radohi, ki sta bili doslej vsaka po enkrat na prvem in dvakrat na drugem mestu v dolenskem gozdnem bazenu, sta bili v nedeljo razglašeni za udarni. Proglasitev je bila združena s slovesnostjo na Cerovanovi cesti in na Radohi.

V minulem tednu je odšlo iz LIP-a v Straži 66 frontovcev na Travniki, kjer so sestavili novo brigado in že sekajo les. IV. frontovska brigada, v kateri delajo brigadirji iz treh okrajev in ki je bila do nedavnega najslabša, je v preteklem tednu zboljšala delovne uspehe in notranjo ureditev brigade za 30%. V tri črnomaljske brigade, ki bodo tudi ostale v gozdu do izpolnitve plana, je prišlo

med seboj pomagajo. Najprej delajo vsi pri enem, nato pa pri drugem. Tako delo nikjer ne zaostaja in vse je pravočasno in v redu narejeno.

Vsi frontovci, ki so vključeni v brigade, delajo brezplačno. Pri delu jih vodi zavest, da ustvarjajo za skupnost. V medsebojni pomoči pa se pripravljajo tudi na bodočo zadrugo. Sklenili so, da bodo osnovali kmetijsko obdelovalno zadrugo, za katero se je dosedaj prijavilo že 8 gospodarjev. Sicer je tudi med Renčani še precej obojilcev, ki še dvomijo v zadržno obdelavo zemlje, vendar pa jim prav frontne brigade dokazujejo uspehe skupnega dela. Tudi zadržna ekonomija, na katero so se ustanovitelji gledali z nezaupanjem, češ saj bo ostalo vse v pušči, ko nima kdo obdelovati, je sedaj tako lepo in skrbno obdelana, da je namjo ponosen vsak vačan. M. V.

te dni še 21 novih frontovcev. — Stalni delavci gozdne uprave v Poljanah so včeraj na svojem sestanku že razpravljali o uvedbi brigadnega načina dela. Ob velikih uspehih frontnih brigad so se prepričali o prednostih socialističnega načina proizvodnje.

Slabše pa je pri novomeškem gozdnem gospodarstvu s prevozi. Le dobra polovica planiranih voznikov in konj je na delu. Razen okraja Trebnje niso izpolnili plana mobilizacije voznikov okraj Crnomelj. Novo mesto in Krško. Tako prevoz lesa občutno zaostaja za proizvodnjo v gozdovih in je zato odstotek dejanske uresničenege plana še zelo nizek.

Proizvodnjo oglja je treba zelo povečati, zlasti z oglarskimi brigadami

Naša industrija, zlasti železarnstvo, potrebuje čedalje več oglja. Odkar so nam informatorjevske države začele delati težave tudi pri uvozu kokska, se je industrija začela preusmerjati na uporabo oglja. Zato poraba oglja zelo narašča, kar je treba upoštevati v našem oglarstvu, ki mora zelo povečati proizvodnjo. Prav zdaj nastopa najugodnejši čas za zganje oglja. Vložiti bo treba vse sile, da se bo proizvodnja oglja kar najbolj povečala in da bodo gozdna gospodarstva popravila, kar so doslej zamudila.

Na nedavni konferenci so se zastopniki skoraj vseh gozdnih gospodarstev izgovarjali, češ da je glavni vzrok zaostaja pri proizvodnji oglja pomanjkanje delovnih moči. Izkazalo pa se je, da bi plan vendar mogli izpolniti, če bi bili več oglarski mojstri pravilno zaposleni samo pri strokovnem nadzorstvu in kot strokovni vodje oglarških ekip ali brigad. Pri bolj-

si organizaciji dela ne bo primanjkovalo delavcev.

Nekatera gospodarstva so sicer že začela ustanovljati oglarke brigade, toda organizacija je prepočasna in nepravilna. Postojnsko gozdno gospodarstvo ima štiri brigade po približno 100 ljudi, kar pomeni, da se je pravilno lotilo dela. Vse oglarke mojstre so razdelili med brigade in v vsej proizvodnji uvedli brigadni delovni način.

Brigadni delovni način tudi omogoča izboljšanje preskrbe oglarjev. Ogljarji se bodo mogli hraniti v brigadnih menzah. Do konca tega meseca bodo gozdna gospodarstva ustanovila 59 brigad z 2400 ljudmi. Proizvodnja oglja se bo zelo povečala, tako da bodo prihodnji mesec popravili, kar so doslej zamudili. Gozdna gospodarstva bodo že do 15. julija postavila glavna skladišča za oglje ob železniških postajah.

A. S. Gribojedova „Gorie pametnemu“ v našem gledališču

S komedijo Gribojedova »Gorie pametnemu« je naše osrednje gledališče postavilo na oder kos sveta iz tiste Rusije carskega absolutizma po padcu Napoleona I., ko so že povsem okostenele tudi zadnje napredne poteze prosvetljenega absolutizma v Rusiji. Toda publikaševce poražene Velike francoske revolucije, s katerimi so se seznanile najbistrejše ruske glave na vojaškem pohodu v Zahodno Evropo, so na rodovitnih tleh v Rusiji zanetile prve prebujajoče se revolucionarne sile v enem delu razumnosti in naprednejšega, posebno v vojski službojočega plemstva. Tei dobi in idejnemu ozračju tega kroga, ki je hotel ruski absolutizem zamenjati z ustavno monarhijo in je v imenu razumne človečnosti srdito napadel surove oblike podložniškega zatiranja — dekabristom — je pripadala tudi Gribojedova svojo klasično politično komedijo.

S komedijo »Gorie pametnemu« Gribojedov ne spada med tiste pisatelje politične komedije, ki uporabljajo zakrivljena zrcala svoje satire, da bi groteskno naslikali družbeno moralo vladajočih razredov in njihovih spopadov. Ne, on jih naslika v ravnem zrcalu bistroumnosti kulturno zelo izobraženega človeka s strastnim, a toplim srcem in ustvarjalno silo umetnika. Njegovo zrcalo je duh naprej stremeljih sil, ki ga je vsrkal vase, in v tem zrcalu se slikajo ljudje sami, taki, kakršni so v življenju.

S to osnovno značilnostjo Gribojedove komedije mora računati tudi režija in je z Brankom Gavellu tudi računala, čeprav nekateri igralci v predzadnjem delu niso do kraja sledili tej osnovni značilnosti komedije.

I.

O srednja oseba in nosilec naprednih nazorov Gribojedova samega — in tudi nazorov dekabristov — v komediji je Aleksander Andrejevič Čacki. Če za kako odrsko delo velja Engelsova misel o dveh glavnih sestavinah, ki naj jih ima, potem velja prav gotovo za komedijo A. S. Gribojedova, posebno še za dejavno vlogo Čackega v njej: »popolno spajanje idejne globine zvestave zgodovinske vsebine... s shakespearejsko živahnostjo in polnostjo dela.« V tem smislu je Čacki gonilna sila, dramatična vzmet celotne komedije skoraj od začetka pa do njenega konca.

V treh dejanjih ves čas dinamično razpletajoče se komedije se Čacki spopade s staro družbo ruskega samoderžava. Najprej ob prvem srečanju s Sofjo. Koliko ljubečega, toplega spomina na Sofjin dom in na to družbo, ki je prihajala v ta dom, je v prvem njunem srečanju! V bližini drugega bitja mu izbijajo ploski duhovite ironije na staro družbo, ki postanejo zbadljivi šele tam, kjer govori o vzgoji in znanosti v Moskvi. Da, Čacki niti noče zbadati, saj pravi sam:

»Mar res beseda moja vsaka zbadat? ... Če je tako, um s srcem se ne sklada.«

Tu je Čacki še ves tak, kakršnega je opisala Sofja v razgovoru s služkinjo Lizo: »je oster bil, zgovoren, umen — v prijateljstvu pa srečen nenavadno. V znamenitem pismu dekabristu Bestuževu je Puškin takole opisal Čackega: »Vroč, plemenit in dober fant... ki se je nevel njegovih (to je Gribojedovih) misli, odrezavosti in satirskih opomb.« Mislim, da prav nič ne grešimo, če tej karakteristiki verjamemo do kraja in verujemo zgoraj citiranim besedam samega Čackega, verujemo še to, da ta vroči fant zdaj ni še niti nesrečen, niti strahotno ogorčen. Takega je treba prikazati v srečanju in v razgovoru s Sofjo, kljub pikirnim opazkam same Sofje na račun Čackega.

Jan je tega »vročega, plemenitega in dobrega fanta« v srečanju s Sofjo oblikoval z malce vihrovo hrupnostjo, prepričevalno, dovolj vročekrvno. Vendar — koliko je drobnih, zahtevnih prelivov v besedah tega vročekrvnega, ki je v dveh dneh predelal nad 700 vrst zasnežene slepe. Ali ne prosí, ko zahteva, ne roti, ko vprašuje, ne drhti, ko pripoveduje, ne ironizira, da osvaja? In prav teh človeško tako različnih in protislovno ubranih prelivov ni bilo v Janovi kreaciji vselej čuti do kraja.

Drugeč je razgovor med Čackim in Famusovim. Famusov je oče ljubljene Sofje in klasični predstavnik plemiškega uradništva in zato oboževalec moralnih nazorov stare družbe. Osebnost prepričanje Čackega je moralo trčeti neposredno ob nazore Famusova — reci, ob nazore stare družbe. Dvoje oprečnih svetov, na nasprotni strani pa ljubljeno bitje mogoče v Famusovlem miselnem krogu. V tem je tragedija, v tem je konflikt, ki se le stopnjuje, ko se v stvar okrog Sofje zaplete še Skalozub. Tu se odkriva veličina karakterja Čackega, njegova ponosna čvrstina prosvetljenca. V besedah samega Famusova, ko njihov prvi značilni osvobodilni govor Čackega, se razgalja vsa gniloba stare družbe in beseda Čackega se vzpne na višino ostre socialno politične satire. Med stari pokoljenjem in mladimi stremiljem je potegnena jasna črta:

— Starci veli, ki črtijo svoboda bolj ko smrt, ki z umom so že zdaj okostenele... to pokolenje neprestano psuje in neprestano peje pesem eno, nič ne vedo, kako je omejeno: in kolikor starejše je, tem huje. »A naj kdo nas pokaže kdaj pogum, nas eden, ki stremujemo oas odklanja, ki noče položaja niti znanja.«

Ni lahko igralcu vse to izraziti v besedah. Zakaj v glasu Čackega mora trepetati tudi skrito boleča vzmet, ki ni le izraz ogorčenja zaradi moralnih nazorov, ampak tudi hitrega svojstvenega ozadja, ki mu je središče ljubezen do

Sofje. Ideja in osebnost ljubezen, čustvenost zanosa, patosa in zadržani moški erotizem. Obe silovitosti strasti je Jan skušal v svojem besednem izrazu ugoditi in strniti v eno celoto. Čackega strastni protest je interpretiral zelo močno, manj pa intimno stran komedije.

V tretjem dejanju se Čacki spopade iz oči v oči s staro družbo na večerni zabavi pri Famusovih. Na takih zabavah je spletko priljubljeno sredstvo. Čacki postane njena žrtev. Majhno maščevanje Sofje na njegovo pikro opazko o Molčalinovem klebeplaznem značaju — in ona sproži intrigo: Čacki je blazen. Komedija dobi strahoten obrat. Proklamirani blaznež sme metati družbi v obraz svoje ostre obtožbe z ogorčenjem patriota gorečega srca, ona pa bo pustila blaznega samega, zaplesala bo valček in zaigrala na karte.

V takem tragičnem izteku igrati Čackega je komedi da mani težavno kakor

kezal ustrezno: s skopo suhimimi potezami je izrazil redkobesedno uslužnost lajejskega uradnika. Učinkovito plastično, že kar drobno dragotino v kreaciji, je upodobil v vlogi Platona Mihajloviča Jože Zupan: zaspano resignacijo človeka, ki ostane copata ženo in »boljše družbe«. Marija Nablocka je odigrala vlogo starke Hljestove z močno ustvarjalno nazornostjo, s poanto na njeni ujedljivi oblastnosti, ki jo vse spoštuje. Zagoreckemu Ivanu Levariu so narahlo manjkale izrazitejšje erte intriguantske nature. V Janezu Cesarju je našel polkovnik Skalozub svojstvenega interpreta: umsko počasnega, tršastega, malo zabavnega četrnega častnika, ki ceni sebe tako, kakor kasarniška pamet višjo šaržo. Tudi ostali so svoje manjše vloge odigrali dokaj dobro, zlasti Mira Danilova v Nataliji Dimistrijevni, Mihaela Šaričeva v grofici vnučinki Hrumini, Eivira Kraljeva v grofici babici Hrumini in Marija Vera

Prizor iz drame A. S. Gribojedova »Gorie pametnemu«

navidez blaznega Hamleta. Jan je rešil svojo nalogo. Prav v tem prizoru se je najbolje uveljavila njegova dinamična dikcija, ki je težila za realističnim razčlenjevanjem in podajanjem govora pri Čackem v tretjem in četrtem dejanju, ki je logični zaključek tretjega. Osamljenost, v katero so pahnil Čackega, je Janu dopuščala izbrati besedno dinamiko z vzneseno čustvovanjem. Čutili smo, da mu vre iz notranjega doživljanja. (Jus Kozak — Slavko Jan.) Ni pa bil v popolnem ravnotežju z besedno dinamiko njegov mimični in gibni izraz.

II.

Vse ostale osebe v komediji, razen Lize, so predstavniki stare družbe s sopotniki. Gribojedov črta zelo neposredno, pa čeprav za večino v skopih potezah, njihov družbeni in človeški značaj. V tem je moč velikega pionirja ruskega realizma. »Njegov spoter so značaj in ostrina slika navič, je napisal Puškin. — Po tem poimenovanju se je ravnala tudi režija Branka Gavella. Jasni realistični komediji je ustrezala tudi inscenacija, ki je pri naših sredstvih bila kar zadovoljliva.

Sifajni lik višjega birokrata je v Famusovu podal Stane Sever zelo učinkovito. Do dobra je v svoji kreaciji utelesil človeka, ki mu je višek modrosti udvorljivost pred višjimi, spoštovanje pred redovi in čini, namen življenja gojiti visoke zveze, in nabuha prezirnost navzdol, do nižjih od sebe po položaju in imetju. Učinkovito je prikazal njegovo odvratnost proti vsemu naprednemu in udvorljivo gromovito preobrat nasproti Skalozubu, človeku, ki ima bodočnost in ki je partija za ženitev. Skoda je, da je bilo ponekod čuti rahlo površnost, ki jo je sicer obvladala velika njegova odrska spretnost, kar pa ne zadostuje. Zelo živo je upodobila služkinjo Lizo Vida Juvanova; iz nje je izbil prav žar bistroumnosti maleza ruskega človeka, ki dobro pozna moralo in muke gospode. Pristržno drastično jo je Juvanova prikazala v odnosu do Molčalina in v klepetavosti s svojo gospodico. — Svojevrsno odurni tip hinavskega parventija Molčalina je Demeter Bitenc pri-

v knejinji. Celotno prelivanje družbe na zabavi pri Famusovih ni napravilo do kraja vtisa neprisljenosti, ki jo ob vseh intrigah in vsej spotklivostni zna ustvariti družba te baže.

V središču dejavnosti v komediji je poleg Čackega, čeprav v manjši meri, Sofja Pavlovna, Famusova hči. Je ljubezensko gibelo Čackega, neposredni vzrok večine zapletov v komediji. Bistra Puškinova opazka, da njen značaj ni jaseen, je dragocena. Če jo gledamo s stališča družbe, ki ji pripada, je njena srčna naklonjenost Molčalinu vredna kritike, saj je Molčalin revež, njeno nagajenje pa se zdi pristno. Ko zamrzi Čackega, nam izvori te mržnje niso čisto jasni: ali je vzrok ljubezensko nagajenje do Molčalina ali ukoreninjeni nazori družbe, v kateri živi in diha? Vlogo Sofje Pavlovne je igrala Ančka Levarjeva. »Sveto tercijsko lice«, ki ga očita Čacki Sofji pri njunem prvem srečanju, je nekaj drugega kakor prezirno neigbnost lice, ki ga je kazala Ančka Levarjeva. Tudi bi Sofja mogla biti v poznejših prizorih bolj sproščena, živahnejša, kar je zelo verjetno za 17letno dekle.

Posebej omenimo še Reptilova. Njegov lik je problematičen: ni čista družbeno zvrst, niti enolna oseba. »A propos, kaj je Reptilov?« vprašuje Puškin v svojem pismu Bestuževu. »V njem sta dva značaja, trije, deset značajev.« Zato njegova problematika bezga Puškina samega. — Gregorin je njegovo tako protislovno pojavo skušal podati v nastrojenju nekoliko optega človeka. To je bilo njegovo odrsko »lepičlo«, da ga je napravil živega, verjetnega, kar je vsekar dobro psihološka iznajdba. Toda napravlja ga je mogoče ostudnejšega, kakor je želela komedija sama.

Po svojem izrazito realističnem značaju, s katerim je ruska književnost prejšnjega stoletja bolj kakor katere druga oblikovala pristni značaj ljudi svoje dobe, umetniško strnjene like protislovne družbe, prežeta v dialektično gibalno silo analize, stoji komedija Gribojedova na čelu kot prvo veliko delo ruskega realizma. Fr. Onič.

NOVE KNJIGE IN REVLIJE

- Josip Broz-Tito: Graditev nove Jugoslavije. II. knjiga; izdala Cankarjeva založba v Ljubljani 1949.
- Komunist. Glasilo CK KPJ, št. 3. — Ljubljana 1949.
- Pregled, mesečnik za politično ekonomsko in kulturno vprašanja. Leto IV, št. V, maj 1949. Sarajevo.
- Zgraditev socializma pomeni ustvariti tehniko in si jo osvojiti. — Mladinska knjiga v Ljubljani 1949.
- IV. kongres Ljudske mladine Slovenije od 5. do 8. aprila 1949. Mladinska knjiga v Ljubljani 1949.
- Bilten ministrstva za gozdarstvo in lesno industrijo LRS št. 4. Leto II. Ljubljana 1949.
- Zena danas, organ antifasističke fronte žena Jugoslavije, št. 60. Beograd 1949.
- Elektrotehnični vestnik. Izšla je 3. številka letošnjega letnika z naslednjo vsebino: Diferencialna zaščita — inž. E. Höfler. Znane in neznane slike iz povsne teorije — dr. M. Vidmar. Problemi razdeljevanja in prodaje električne energije — inž. V. Korošec. Nomogrami za hitro preračunavanje prereza vodnikov trifaznih visokonapetostnih daljnovodov — inž. B. Stefan. Referati. Drobci iz elektrotehniške prakse. Zanimivosti iz tehnike in gospodarstva. Naš jezik v tehniki in prirodoznanstvu — prof.

- M. Adlešič. Priloga vsebuje nadaljevanje F. Mlakarjevega episa Splošne električne meritve.
- Priroda, človek in zdravje. Leto IV, št. 4—5. Ljubljana, april—maj 1949.
- Vestnik, — izdaja dvakrat mesečno Glavna direkcija za eksploatacijo železnice. Ljubljana, leto III, št. 10.
- Republika, revija za književnost in umetnost. Leto V, št. 5. Zagreb, maj 1945.
- Naša žena, organ AFZ za Bosno in Hercegovino. Leto V, št. 48. Sarajevo, april 1949.
- Narodno zdravlje. Organ komiteja za zaščito ljudskega zdravja vlade FLRJ Leto V, št. 4—5.
- Kmečka žena. Leto III, št. 5. Ljubljana, maj 1949.
- Prosvetni radnik, organ sindikatov prosvetnih delavcev za BiH. Leto IV, št. 4. Sarajevo, april 1949.
- Cičiban. Leto 1948/49, št. 8.
- Proteus, ilustriran časopis za poljudno prirodoznanstvo. Leto XI, št. 10. Ljubljana, maj 1949.
- Pioniri, št. 5—6. Izdaja CK LMJ. Beograd, maj—junij 1949.
- R. Kirbik: Priročnik za sindikalne knjižice št. 4. Ljubljana 1949.
- PTT Vestnik, organ min. pošta i sindikata službenika PTT Jugoslavije, Beograd 1949.

Uspešno znanstveno delo bo omogočilo, da se bo zelo povečala kmetijska proizvodnja

Zvezni znanstveno-raziskovalni inštitut za proizvodnjo in oplemenjevanje rastlin v Zemunu-polje je edini zavod te vrste v državi. V treh letih svojega dela je inštitut dosegel pomembne uspehe v prizadevanju za povečanje donosa in izboljšanje pridelkov.

Inštitut je razdeljen v skupine, ki jih vodijo naši izkušeni strokovnjaki. Dosedanji uspehi dela teh skupin kažejo, da bo naše kmetijstvo v najkrajšem času dobilo zelo važna navodila na podlagi skušen, ki jih je zbral inštitut na številnih poskusnih parcelah.

Na eni parceli so vzgojili pšenice, katere klas je od naše navadne pšenice bogatejši za 150 do 250 zrn. Množična gojitev te zrnate pšenice bo prinašala do 80 metrskih stotov na hektar. Ta skupina inštituta je opravila medsortno križanje. Letos je začela ta skupina raziskovati ozimnost in jarost posameznih sort domačih pšenice. Seme ozimne pšenice jarovizirajo, da ga je mogoče uspešno sejati kot jaro spomladi. V inštitutu zdaj proučujejo, koliko dni je treba za jarovizacijo semena posameznih domačih sort pšenice. Hkrati raziskujejo pogoje, kako bi spreminjali nekatere sorte jare pšenice v ozimne.

Ista skupina znanstveno-raziskovalnega inštituta za proizvodnjo in požlahtnjevanje rastlin proučuje tudi pogoje za gojitev kikirikija (ameriškega lešnika) v naših severnih krajih. To rastlino bi pridelovali namesto sončnice, ker vsebuje mnogo olja izvrstne kakovosti.

Selekcija semena je ena najvažnejših nalog inštituta. Po dveletnem podrobnem proučevanju in poskusih so odbrali izmed ruskih sort ječmena sorte, ki imajo za 30% večji donos kakor domače. Zdi odbirajo nove sorte pšenice, ki naj bi dajala 50% večji donos kot dosedanje naše sorte.

Inštitut dela agrotehnične poskuse za nove delovne metode pri setvi koruze v vmesnim sejanjem fižola ali uraha. Po novem načinu setve lahko obdelujejo zemljo s strojem, tako da zemlja ostane

vlažna dalj časa. Kmetijska šola pri Sabcu je dosegla s tem načinom isti donos koruze kakor pri navadni obdelavi, poleg tega pa še fižol kot vmesni posevek.

Oddelek za industrijske kulture odбира konopljo, raziskuje ozimnost posameznih njenih sort itd. Zdi vsestransko raziskujejo rastlino ramijo, ki je doslej pri nas nismo pridelovali. Iz stebila te rastline pridobivajo tekstilna vlakna, tako da bo imelo razširjeno pridelovanje te rastline velik pomen za našo tekstilno industrijo. Prve poskuse so začeli letos.

Inštitut zbira razne vrste semen iz države in z vsega sveta. Ta semena razpošiljajo po laboratorijski preiskavi v nadaljnje proučevanje in izkoriščanje našim poskusnim posevkom, selekcijskim postajam, zavodom in drugim. Oddelek inštituta je zbral do sedaj okrog 15.000 sort žita iz raznih krajev sveta. Dobili so tudi čaj, ki ga raziskujejo v Dalmaciji in v črnogorskem Primorju.

Na vzornih zemljiščih inštituta raziskujejo tudi gojitev rastlin, ki vsebujejo velik odstotek kavnika. Raziskovanje kažejo, da je njihovo pridelovanje mogoče, treba pa bi bilo še mnogo vsestranskega proučevanja in raziskovanja. Na neki parceli inštituta so za poskusno sedili kokosaj, kavkonosno rastlino, ki je dala 15 kg čistega kavnika na 1 hektar.

Zvezni inštitut za proizvodnjo in požlahtnjevanje rastlin se ukvarja tudi z odbiro sočiva in zlasti krompirja. Raziskuje poletno saditev krompirja. Delajo tudi poskuse za setev paradiznika neposredno na vrt, da bi se izognili gojitvi sadik v toplih gredah. S tem bi se pridelovanje paradiznika pocenilo za okrog 30 odstotkov.

Oddelek inštituta za gojitev krmskih rastlin goji in požlahtnjuje krmске rastline. Zdi raziskujejo neko rastlino, ki bo dajala izvrstno krmo.

Doseženi uspehi inštituta bogate našo kmetijsko prakso in bodo pripomogli, da se bodo povečali donosi ter zmanjšali stroški kmetijske proizvodnje.

Kapitalna graditev v kmetijstvu na ljubljanskem področju

Nagel razvoj Ljubljane in njene industrije nalaga tudi kmetijski proizvodnjo na mesnem področju nove naloge. V zvezi s tem je treba pohititi s kapitalno graditvijo. Na mestnem posestvu »Jesenkov« so letos dogradili svinjak za 200 prašičev. Gradilo še dva svinjaka, ki bo imel vsak prostora za 136 prašičev. Do konca meseca junija bi po planu morali tudi zgraditi hlev za 50 glav goveje živine, do konca avgusta pa še dva silosa. Prav tako bodo letos uredili tudi delavski dom za kmetijske delavce. Na mestnem posestvu »Jesenkov« bodo letos dogradili tudi rastlinjak s površino 120 m² in tople grede s površino 3000 m².

Na mestnem posestvu »Cankarjev« prezidavajo stare hleve, pri katerih bodo zgradili še silose, krmilnice in gnojnice. Na »Cankarjevem« bodo razen tega ure-

dili tudi vrt s površino 3 ha. Vrt bo imel tudi namakalne naprave.

Poverjeništvu za socialno skrbstvo MLO gradi na Jelšegradu svinjak za 80 prašičev. Tam bodo z manjšimi stroški zgradili še večji svinjak, kakor je bilo prvotno določeno.

Tudi rajonske ekonomije vlagajo precej investicij za kapitalno graditev. Rajonske ekonomije in ekonomija KLO v Polju bodo letos gradile tri svinjake in adaptirale dva stara svinjaka za 210 prašičev. Precej investicij bodo porabili tudi za ureditev toplih gred in raznih vrtnarskih naprav.

Pravovarna izpolnitev tega obsežnega plana kapitalne graditve terja pomoč, ki jo množično organizacije lahko nudijo z mobilizacijo prostovoljnih delavcev za možna dela.

Letošnje priprave za odkup žita

Odkup žita ne pomeni samo zagotovitve največjega ziveža za prehrano delovnih ljudi, temveč je glede na uredbo o odkupu žita eno močnih ekonomskih ukrepov proti kapitalističnim ostankom na vasi — odkup žita ima ne samo gošpodarski, temveč tudi politični pomen. Zato pa tudi ne sme biti zgolj administrativno-komercialno delo, temveč politična akcija.

Značilnost letošnje uredbe o odkupu žita je, da bodo vsa kmečka gospodarstva obremenjena za odkup žita na podlagi setvenih planov, ne pa po dejansko posejanih površinah žita.

Še pred zaključkom pomladske setve so morali okrajni ljudski odbori ponovno seznaniti vsako kmečko gospodarstvo z njegovim setvenim planom, da se ob odkupu žita posamezniki ne bodo mogli izgovarjati, češ nismo vedeli, koliko bi morali posejati žita, oziroma, da bi lahko spomladi posejali površine, ki jih niso v jeseni. Močnejša gospodarstva pa so morala obdelati tudi doslej vsako zapuščenjo njivo.

Kot je važno, da so bili na vsa kmečka gospodarstva pravilno razdeljeni setveni plani in da je tudi vsako posamezno gospodarstvo poznalo svoj setveni plan, tako je bila potrebna kontrola o realizaciji setvenih planov, kajti pri odkupu žita se ne bo upoštevalo dejansko posejanih površin, temveč površino setvenega plana. Nadaljnje delo za določitev količin žita, ki ga bodo morala posamezna gospodarstva oddati ekupnosti, so poročila o setvenih planih Okrajni ljudski odbori so poročila o setvenih planih za gospodarstva že poslali. Posamezni OLO pa še v podgremem mesecu niso zbrali podatkov o realizaciji setvenih planov po velikostnih skupinah gospodarstev. Pomanjkljiva poročila sta poslala ptujski in trboveljski okraj, ker sta navedla samo za nekaj KLO izpolnitev setvenih planov, tako da ni pregleda nad vsem okrajem. Poročil pa sploh še niso poslali okrajji: Celje-okolica, Gorica, Grosuplje, Kamnik, Kočevje, Krško, Lendava, Maribor-okolica, Mozirje, Murska Sobota, Poštojna, Radgona, Poljčane, Sežana, Tolmin in Trebnje. Nastane vprašanje: ali so v teh okrajih pregledali izpolnitev setvenih planov ali ne. Eno pa drži: zastojanje s poročili neposredno onemogoča nadaljnje pravilne priprave za odkup žita.

Ocenev hektarskega donosa žita — ne glede na novo uredbo o odkupu žita po setvenem planu — bo vplivala na količinsko ocenjevanje pridelka. Zato je treba sestaviti ocenjevalne komisije, od katerih bo precej odvisen pravilen letošnji odkup. Predvsem zato, da bodo dejansko ocenili hektarske donose, iz katerih bo

mogoče na podlagi setvenih planov predpisati oddajo žita. Napake iz preteklega leta, da so nekaterim malim kmetom, ki so se prostovoljno kontrahirali, ocenili nato še višji hektarski donos, se letos ne smejo ponoviti. Pravilno ocenjevati hektarski donos je treba še zlasti pri močnejših kmetih, ki bodo skušali tudi letos z najrazličnejšimi izgovori in špekulacijami odbržati mnogo več pridelka, kot bi ga potrebovali. Za pravilno ocenjevanje hektarskega donosa so v naši republiki priredili za okrajne ocenjevalne komisije tridnevni ocenjevalni tečaj, kjer so se seznanili z nalogami pri ocenjevanju hektarskega donosa. Dne 20., 21. in 22. junija pa bo še tridnevni tečaj za ocenjevalne komisije krajevnih ljudskih odborov. Po zaključnem tečaju bodo krajevne ocenjevalne komisije pregledale pri vseh kmečkih gospodarstvih, če so izpolnili setvene plane in če so prijavili vse posejane površine.

V kratkem se bo začela žetev oljne repice

Kmalu se bo začela žetev oljne repice; to je prvi letošnji pridelki, ki ga bodo prejeli oljarne za predelavo.

Zetvi bo treba posvetiti primerno skrb, da bomo čim bolj izkoristili pridelki in da bodo surovine čim boljše. Žetev se bo začela že čez nekaj dni številni pridelovalci; so letos prvič pridelali repico in še nimajo primernih skušen, kako je treba s pridelkom ravnati. Skoda bi utegnla nastati, če bi želi prepozno, kakor tudi, če bi repico poželi prezgodaj. Če žanjejo prepozno, so prezreli stroki odpirajo mnogo zrnja se osuje. Zaradi prezgodnje žetve pa je zrnje drobnejše in vsebuje manj olja. Stroki se rajši odpirajo in drobijo podnevi, zlasti ob toplejšem vremenu; zato je priporočljivo žeti pončijo. Ni tudi vseeno, ali žanjejo s erpi ali kosimo s kosami. Pri kosnji (s kosami) se zrnje bolj osipava, zato kaže, da kosimo nekaj dni prej, kakor če žanjejo (s erpi). Prav tako zelo vpliva način sušenja. V kopicah zrnje še lahko dozori, če ga žanjejo prej. Da se izgubi čim manj zrnja pri prevažanju snopov s polja, je priporočljivo razgrniti na vozu ponjavo.

Primerno skrb je treba posvetiti tudi zrnju, ker bi se sveže utegnulo »vnetje (ogreti) in splesniti. Zaradi tega bi trpela kakovost. Zrnje je zato treba razgrniti v zelo tenki plasti in ga večkrat premešati, da se dovolj posuši. Z zrnjem je treba tudi previdno ravnati, da ga ne zmečkamo, zato ne sme mo hoditi po njem.

Zakaj je bil aretiran Laszlo Raik

Budimpešta, 22. junija. (Tanjug.) Tiškovni oddelek pri madžarskem notranjem ministru je sporočil, da so organi državne varnosti aretirali Laszlo Raika, bivšega zunanjega ministra, dr. Tiborja Senyia, ravnatelja oddelka za kadre CK Partije madžarskih delovnih ljudi, Pala Justusa, narodnega poslanca in generalnega direktorja madžarskega radia in 17 njihovih sodelavcev.

Pred kratkim je CK Partije madžarskih delovnih ljudi objavil sporočilo, da je bil Laszlo Raik, minister za zunanje zadeve in član Politbiroja, izključen iz Partije. Sedaj pa je Odesk za tisk ministristva notranjih zadev objavil, da so organi državne varnosti aretirali Raika, nadalje dr. Tibora Senyia, načelnika kadrovskega oddelka CK Partije madžarskih delovnih ljudi, Pala Justusa, ljudskega poslanca in generalnega direktorja madžarskega radia ter 17 njihovih partijskih sodelavcev.

V uradnem sporočilu je rečeno, da je bil Raik »trokisti in agent neke tuje imperialistične sile«. Vendar to sporočilo ni omenja, v čem bi obstajala taka delavnost bivšega ministra Raika. Tudi dopisniki napovedujejo, da se bo v Budimpešti kmalu pričel proces proti Raiku in njegovim tovarišem, vendar datum razprave še ni določen.

Značilno je, da so bili Raik in njegovi tovariši odstranjeni iz Partije in strani v zapor nekaj dni po podnem umoru Kočj Dzdodzeja, bivšega notranjega ministra in podpredsednika albanske vlade. Zločinski umor Kočj Dzdodzeja je bil Kominformu potreben kot grožnja, da zastraši komuniste in partijske voditelje komunističnih dežel, kot svarilen zgled, kaj jih čaka, če se ne bodo slepo pokoravali Informbirojevski liniji.

Laszlo Raik je eden najvidnejših voditeljev Partije madžarskih delovnih ljudi. Ima velike zasluge za mednarodno delavsko gibanje. Rojen je bil leta 1909 kot sin čevljarja, šolal in vzdrževal se je sam ter je po končani gimnaziji v Budimpešti študiral filozofijo. V rani mladosti je sodeloval v ilegalnem študentskem gibanju. Leta 1932 ga je aretirala madžarska policija. Ko je bil po dveh letih izpuščen iz zapore, se je preživljal kot gradbeni delavec, ker ga na fakulteti niso hoteli več sprejeti. V Budimpešti je aktivno sodeloval v veliki stavki gradbenih delavcev.

Član Komunistične partije je postal leta 1930. Sodeloval je v španski državljanski vojni kot partijski sekretar madžarskih prostovoljcev. Tu je bil težko ranjen. Ko so ga leta 1939 prepeljali v Francijo, ga je policija takoj aretirala in internirala v koncentracijskem taborišču. Tu je organiziral in vodil marksistično-leninistični krožek. Čim se je

leta 1941 ilegalno vrnil v Madžarsko, ga je politična policija takoj aretirala. Leta 1943 je pobegnil iz zapore in na čelu Komunistične partije Madžarske organiziral madžarsko gibanje odpora. Toda bil je leta 1944 ponovno aretiran. Ko so ga transportirali v Nemčijo, mu je med vožnjo uspelo pobegniti, nakar se je vrnil v Madžarsko.

Po osvoboditvi je postal sekretar Komunistične partije Madžarske, februarja 1946 pa je bil imenovan za ministra notranjih zadev. V tem svojstvu si je pridobil mnogo zaslug za konsolidacijo notranjih priključitve v Madžarski in odkrivanje reakcionarnih zarot Ferencza Nagya, Bele Kovacsja in drugih imperialističnih plačancev. Vodil je delegacijo madžarske Kompartije na VI. kongresu KPI v Milanu ter je bil lani avgusta imenovan za ministra zunanjih zadev. Njegova vloga v borbi za uvrstitve in razvijanje ljudske demokracije v Madžarski je neizmerno važna.

Ne razpolagamo s podrobnimi informacijami, kakšno je bilo zdržanje Raika do resolucije Informbiroja in klevečniške gonje proti Jugoslaviji. Značilno je vendar, da je bil Raik odstranjen s položaja ministra zunanjih zadev nekaj dni pred tem, ko je madžarska vlada na znani pritisk od zunaj v svojo škodo prekinila trgovinske odnose z Jugoslavijo, izpela naše trgovinske predstavnike ter podvzela še celo vrsto drugih izvažalnih ukrepov proti Jugoslaviji, ki ne samo nimajo nič skupnega z odnosi, kakršni bi morali vladati med socialističnimi državami, temveč pomenijo tudi brezobzirno gaženje mednarodnega prava.

Iz tega lahko sklepamo, da se je Raik kot dosleden komunist in partijski voditelj proletarskega poretka protivil takemu gaženju načel komunistične morale, so boril za dejansko enakopravnost v odnosih med socialističnimi državami.

Aretacija Raika in njegovih partijskih sodelavcev je po odstranitvi generalnega sekretarja poljske Kompartije Gomulke in vrhovnega komandanta grške demokratske armade generala Markosa nov dokaz, da informbirojevski bonapartisti za hrbtom ljudskih množic s silo odstranjujejo komuniste, ki se protivijo vnašnju revizionizmu in laži v delavsko gibanje.

Vsekakor fštim, ki so ukazali aretirati Raika in njegove tovariše, ne bo težko po znanih metodah organizirati sodne razprave. Toda ne bo jim mogoče s sodnimi komedijami in fizičnim odstranjevanjem borec za enakopravne odnose med socialističnimi državami ertati tega vprašanja z dnevnega reda in ji preprečiti, da bodo ljudske množice v njihovih deželah prej ali slej spoznale njihove prevare.

Naši izseljenci v Kanadi

New York, 22. junija. Dopisnik Tanjuga poroča: Jugoslovanski izseljenci v Torontu so priredili banket v počastitev jugoslovanske delegacije na kanadskem mednarodnem sejmu. Jugoslovanske delegate so pozdravili v imenu izseljencev Jovan Djajič, Mijo Mijatović, Andrija Dražič, Zlata Memija in Svetozar Ačimović. V svojih pozdravnih govorih so želeli jugoslovanskim narodom mnogo uspehov pri graditvi socializma ter obsojili klevečništvo protijugoslovansko gonjo, ki škoduje ne le novi Jugoslaviji, ampak stvari vsega delovnega šlovstva.

Z banketa so poslali pozdravno brzojavko maršalu Titu in narodom Jugoslavije.

Trgovinski razgovori med Anglijo in Madžarsko

London, 22. junija. (Tanjug) Kakor poroča britanski tisk, so se začeli večeraj v britanskem trgovinskem ministristvu trgovinski razgovori med Veliko Britanijo in Madžarsko.

Ustanovitev neodvisne laburistične »skupine« v Spodnjem domu

London, 22. junija. (Tanjug) Štirje znani poslanci britanske laburistične stranke Zilliacus, Platts-Mills, Prytt in Soley, ki so bili izključeni iz stranke, so ustanovili v Spodnjem domu posebno parlamentarno skupino z imenom »neodvisna laburistična skupina«. Po izjavi poslanca Platts-Millsa je bil sklep o ustanovitvi te parlamentarne skupine sprejet po proučitvi rezultatov nedavne letne konference laburistične stranke.

Platts-Mills je poudaril, da je skupina mnenja, da duši desno krilo laburistične stranke, ki ima vso stranko pod močnim nadzorstvom, vsako kritiko politike odvda in je v tihi koliciji s konservativno stranko v vseh važnejših vprašanjih. Mills je dodal, da je zaradi take politike laburistične stranke Velika Britanija vedno bolj odvisna od ZDA, tako da grozi Britaniji nevarnost, da bo pritegnjena v Miljs je na koncu poudaril, da se bo nova skupina borila v Spodnjem domu proti taki politiki.

Demokratska vlada za pomirjenje v Grčiji

Atene, 21. junija. Radijska postaja Svobodne Grčije poroča, da so na seji začasne demokratske vlade Grčije med drugim razpravljali o prizadevanjih začasne vlade za pomirjenje v deželi in o splošnem vojaškem položaju. Začasna vlada bo navzlic odklanjanju angloameriškega imperalizma in njegovih monarhofašističnih hlapev, da bi končali državljansko vojno v Grčiji, nadaljevala svoje prizadevanje za pomirjenje v državi, ker je to vseljudska zahteva.

Glede na splošen vojaški položaj in borbo na Viciju, je bilo poudarjeno, da sta demokratska armada in prebivalstvo v stanju, da toliko slavljni Vici spreminita v izhodno oporišče za odločilen udarec sovražniku.

Stavka državnih uslužbencev se nadaljuje

AFP poroča, da traja stavka državnih nameščencev v Grčiji še nadalje, ter da je zajela tudi uradniške državne ustanov v severni Grčiji.

Na grožnje vladnega tiska, da bodo zadušili stavko s civilno mobilizacijo, so predstavniki sindikatov državnih nameščencev izjavili, da bodo stavko nadaljevali ne glede na vladne ukrepe vse dotlej, dokler ne bodo ugodili njihovim zahtevam o povišanju plač.

Sharkiju uporabil kazenski zakon, je njegov zagovornik izjavil, da Sharki ne bo odgovarjal na vprašanja in ne bo dal nobene izjave sodišču. Istočasno je začela v Melbourneu z delom tako imenovana kraljevska komisija za raziskovanje komunistične delavnosti. To komisijo je postavila vlada države Victoria po vzorcu zlozlasne komisije predstavnika doma za raziskovanje protikomunistične delavnosti.

FIZKULTURA

V Novem mestu se je začelo mladinsko prvenstvo Slovenije v košarki

Včeraj se je začelo v Novem mestu slovensko košarkarsko prvenstvo za leto 1949. Vre vrste čaka težka preizkušnja in obenem prilika, da se predstavijo, pokažejo svoje igranje, svoj splošni razvoj in tehnični napredek. V zelo kratkem času je košarka v Sloveniji dosegla izreden dvig. Nazaj razvoj smo opazili predvsem od lanskega prvenstva dalje, po katerem so se v veliko naglico dvignilo število nastopajočih moštev in njihova kvaliteta. Uspeh je pripisati tudi večji organizacijski povezanosti odbora pri ZIS-1 s posameznimi sekcijami v društvih. Letošnji mladostnik so bili na pobudo »telega odbora poslani v različne kraje inštruktorji, katerih naloga je bila organizacija tečaja in vzgoja novih kadrov. Tečajni so v vseh krajih: v Brežicah, Celju in Novem mestu odlično uspeli, za kar gre zahvala poštvalnim igralcem Enotnosti in Ljubljani.

V mnogih krajih Slovenije košarka lepo napreduje. V Mariboru nastopata izrednim uspehom doma in v drugih bratskih republikah moški in ženski vrsti Poleta in Zeleničarja. Ključar iz Celja ob vsakem gostovanju pokaže nove izpolnjenosti lastnosti in dosega vidne uspehe. Tudi Brežičje imajo moško vrsto, ki je s pomočjo inštruktorja prebrada začetne težave, se postavlja na noge in predstavlja danes homogeno borbeno vrsto. V Novem mestu so po tečaju začeli delovati vrste, ki so desele že lep razvoj. Enako v Posojani, kjer so agilne ženske in moške vrste dosegle uspeh, ki se vrsta eden vesera priznava. Ko že govorimo, kje že vse košarka živi in se igra, nam šudi, da Gorenjska v tej panogi športa ni zastopana. Morda mladine z Jesenic, Kranja.

Atleška liga FLRJ

Vodijo atleti Partizana in atletinje Ključarja

Preteklo nedeljo je bilo v Celju nadaljevanje atleškega tekmovanja za državno prvenstvo, ki je bilo prejšnje nedeljo zaradi deževnega vremena prekinjeno. V tekmovanju moških ekip so nastopili Zagreb, Enotnost in Ključar, med ženskami pa ekipe Zeleničarja iz Karlovec, Enotnosti, zagrebskega Dinama in domačega Ključarja. V posameznih disciplinah je bilo doseženih nekaj prav dobrih rezultatov. Odličen je bil zlasti atlet Ključarja Zagreb, ki je s skokom v daljino 6,80 m postavil nov slovenski rekord. Rezultati, Moški: 110 m čez zapreke 1. Zupančič (K) 17,0; — skok v višino: 1. Zgalin (E) 170 cm; — skok s palico: 1. Dolenc (Zgb) 3,52 m, 2. Spindler (E) 3,20 m; — 100 metrov: 1. Turkalj (Zgb) 11,4, 2. Rožman (E) 11,8; — krogla: 1. Iveković (Zgb) 12,23 m, 2. Golc (K) 12,01 m; — 1500 metrov: 1. Hanc (K) 4:09,7, 2. Djurič (Zgb) 4:10,8; — 400 m: 1. Zupančič (K) 52,7; — 10.000 m: 1. Kranjc (K) 34:35,4; — kopje: 1. Miloš (Zgb) 52,47 m; — troskok: 1. Zagorc (K) 13,72 m; — 4x400 m: 1. Ključar 3:33,7; 400 m čez zapreke: 1. Bulič (Zgb) 58,3; 2. Kopitar (K) 58,8; — 200 metrov: 1. Turkalj (Zgb) 23,9; — met ključarja: 1. Peterka (K) 36,80; — 800 m: 1. Hanc (K) 1:58,7 min. 2. Oberšek (E) 1:59,8; — 5000 metrov: 1. Štajner (K) 16:20,2; — met diska: 1. Peterka (K) 39,73 m; — skok v daljino: 1. Zagorc (K) 6,80 m; — 4x100 metrov: 1. Ključar 45,8. — 2 c n s k e. — 80 m čez zapreke: 1. Posinec (K) 13,0; — skok v višino: 1. Knez (K) 148 cm; — 200 m: 1. Cerar (E) 28,8 sek.; — met kopja: 1. Rehar (K) 31,90 m; — 4x100 m: 1. Ključar 54,7; — met krogla: 1. Deržek (K) 10,50 m; — 100 metrov: 1. Rehar (K) 13,6; — 800 metrov: 1. Šafer (Dinamo) 2:31,7; — skok v daljino: 1. Knezova (K) 2. Majcen (K) 5,05 m; — met diska: 1. Medveš (K) 34,31 m, 2. Deržek (K) 32,61.

V tekmovanju moških je vrstni red naslednji: Partizan 25.964, Mladost 24.469, Ključar 24.370, Zagreb 23.853 itd.

V tekmovanju žensk pa je vrstni red naslednji: Ključar 13.103, C. zvezda 12.722, Mladost 10.702 itd.

Mednarodni šport

Teniški turnir v Wimbledonu

Wimbledon, 22. junija. — Jostp Palada je premagal v II. kolu mednarodnega teniškega turnirja v Wimbledonu Morrisona (ZDA) s 6:4, 6:4, 6:1. Prvak Italije Cucelli je premagal najboljšega angleškega igralca Motzema s 5:7, 11:9, 8:6, 6:2.

Struss: Johnson 4:6, 6:4, 6:2, 7:6; M. Dell Bello: Adam 6:4, 2:6, 6:2, 3:6, 6:1; Parker (ZDA): Sidwell 4:6, 6:4, 6:3, 6:4; Van Soler: Abdesselem 3:6, 1:6, 6:2, 7:5, 13:11.

STOCKHOLM. — Češkoslovenski lahkoatlet Emil Zatopek je zmagal na tekmovanju v Stockholmu pri teku na 5.000 m s časom 14:14,4 min.

Škofje Loke in drugih krajev košarka ne zanima? To ne drži. Najno je organizirano brez propagandnih tekmovalj, da tudi v krajih na Gorenjskem seznanimo mladino, ki brez dvoma čuti, resalje in sposobnost za to športno igro. Potrebno po novih kvalitativnih kadrih so vsak dan večje in prav zaradi tega, naj bodo vrste po vsej Sloveniji iz novih kvalitativnih mojih prvih moštvov. Pri vseh stvari moramo vedeti to, da košarka ni samo za »stare«, ampak prvenstvo v mladino, ki se stalno spopolnjuje, dviga in raste, in izralce, ki bodo zmogli igrati vsak vespa.

Lansko leto so nastopile na prvenstvu tri moške in dve ženski vrsti. Letos je prijavljenih 5 moških vrst in 3 ženske. Odziv je v splošnem manjši kot je bilo predvideno. Kje so ostali? Kaj je v Brežicah? Vse grajo zaslužni nepopolnjeni odznost mariborskega Zeleničarja. Kje so vrste iz Posojani? Saj so mladince na zadnjem srečanju z Ljubljankami pokazale izredno dobro igro. Jasno je, da temu ni vzrok nezanimanje, temveč malomarnost.

Kdo bo prvak, je težko ugotoviti. Borbe bodo težke in zanimive. Prisenecanja pa niso izključena.

Prvi rezultati tekmovanja so naslednji:

Mladinci: Zeleničar: Krka 29:22 (12:13), Polet: Ključar 37:14 (22:6), Enotnost: Zeleničar 40:17 (20:9), Ključar: Krka 37:19 (17:13). Mladinke: Polet: Zeleničar 30:9 (19:5), S to zmago je postala vrsta Poleta mladinski prvak v košarki.

Zavod za fizikulturo pripravlja akademijo

Zavod za fizikulturo v Ljubljani, ki ima zdaj že dva letnika s štirimi oddelki, priredi v ponedeljek 27. m. ob 20 na tečajevišu Tabora večerni javni nastop, ki bo izraz novih stremeljenj v fizikulturi. Spored bo obsegal 11 izbranih tek in področja moderne splošne telesne vzgoje, talne telodvabe, simultanih vaj na orodju, košarka, boks, atletike in ritmike. Javnost bo dobila pestro sliko o bogastvu nove telesne vzgoje, ki se poslužuje za dosogo smotrna najrazličnejših sredstev — od težkih železnih krogel do žog in bokerskih rokavic. Tokrat ne bomo videli samo običajnih prvov in ravnanju z žogami in z drugimi sredstvi velike spretnosti, duhapravnosti in tovarškega sodelovanja. Vsaka točka bo po svoje zanimiva, kratki pa tudi poučna, ker bo izraz sodobne metode v poučevanju vaj na orodju, atletike, košarka, boks, nogometa in drugih panog. O sporednu akademije bomo še poročali, strokovnjake in društvene voditelje pa opozarjamo, da se zdej, da si rezervirajo prihodnji ponedeljek zvečer za orled dela Zavoda za fizikulturo.

Domače vesti

MARIBOR. — Preteklo sredo sta odigrali moški in ženski vrsti mariborskega Zeleničarja in Poleta prijateljsko tekmo v košarki. V igri moških je zmagal Zeleničar z rezultatom 22:16, v igri žensk pa Polet z rezultatom 20:12.

TROBVLJE. — V soboto 25. junija bo v Trbovljah mednarodni dvoboje v telodvabi med mladinci Ljubljane in TD Trbovlje.

JESIENICE. — V nedeljo 26. m. priredi SSD »Joža Gregorčič« za Akom tradicionalno tekmovanje v slalomu. Pričetek tekmovanja je ob 12. uri.

TROBVLJE. — Te dni je bilo končano prvenstvo Trbovelj v namiznem tenisu. Prvak za leto 1949 je postal Eric Jože, prvakinja Trbovelj pa je Fajdizova.

SAH

ZENSKO PRVENSTVO LRS

5. kolo: Jurman-Pongrac 0:1 Korban-Svetek 0:1, Cvenki-Homec 1:0, Svetina-Bajc 6:1, 6. kolo: Svetek-Jurman remis, Pongrac-Bajc 1:0, Homec-Svetina 1:0, Cvenki-Korban prekinjeno.

Stanje po 6. kolu: Cvenki 5 (1) Svetek 4½, Jurman 3½, Korban 3 (1) Bajc, Pongrac 2½, itd.

TURNIR NA DUNAJU

5. kolo: Galia-Flatscher 1:0, Benj.Platt 0:1, Opočensky-Rabar remis, Foltys-Kovacs 1:0, Puc-Kallivoda prekinjeno v boljši poziciji za belega, Kottbauer - Lokwenz prekinjeno, Paoli-Muller tudi prekinjeno v boljši poziciji za belega.

Stanje po 5. kolu: Puc, Foltys 6 (1), Faoli 5 (2), Rabar 5, Platt 4 in pol (3), Kottbauer 4 (3), Opočensky 4 (2), Galia 4 (1), itd.

KRATKE VESTI

V Mariboru je v toku ženski turnir, katerega udeležuje 20 igralc. Razdeljene so v dve grupi in prve tri najboljšie iz vsake skupine bodo poleg Nuše Homec igrali finale. Zanimivo pri tem je še to, da si je tretjina igralc pridobila znanje šaha po sindikalni liniji.

Prinašamo 4. partijo dvoboja Piro-dr. Euwo SICILIJANKA

Beli: dr. Euwo Črni: Piro 1. e4, c5, 2. Sf3, Sc6, 3. d4, od, 4. Sd4, Sf6, 5. Sc8, d6, 6. g3, Ld7, 7. Lg2, g6, 8. 0-0, Lg7, 9. Sd3, 0-0, 10. Sd5, Te8, 11. Tel, Sc8, 12. b3, Sd5, 13. ad, a5, 14. a4, Te8, 15. Sd4, 16. c7, b5, Dc3, 17. Le8, 15, 18. Te2, Sd3, 19. od, Le8, Ld6, Df4, 21. Te2, Sd3, 22. Dd2, b6, 23. d4, Kf7, 24. Te3, Kf8, 25. b4, Te7, 26. Lf1, Df7, 27. Ld3, Df5, 28. La7, Ta7, 29. Lc4, Te7, 30. De2, Kf7 — remis.

Francoska vlada odklonila izdajo vizumov delegaciji tekstilnih delavcev Jugoslavije

V nedeljo so se začele ustanovne konference strokovnih oddelkov Svetovne sindikalne federacije. Ustanovna konferenca kovinarskih delavcev je v Torinu, usnjarskih delavcev v Gottwaldovem (prejšnji Zlin), tekstilnih delavcev pa v Lyonu. Delegacije sindikatov kovinarskih in usnjarskih delavcev Jugoslavije so odpravljale in sodelujejo pri delu konference. Delegacija sindikatov tekstilne industrije pa se ni mogla udeležiti konference, ker je francoska vlada odklonila izdajo vizuma.

Centralna uprava sindikatov tekstilnih delavcev Jugoslavije je poslala zaradi tega ustanovni konferenci strokovnega oddelka tekstilnih delavcev Svetovne sindikalne federacije tole brzojavko:

»Zaradi neutemeljene odklonitve francoske vlade, da bi izdala vizume naši delegaciji, nam ni mogoče sodelovati pri delu ustanovne konference strokovnega oddelka tekstilnih delavcev pri Svetovni sindikalni federaciji. Protestiramo najodločneje proti temu ravnanju francoske vlade, s katerim nam je neupravičeno onemogočila, da

bi izpolnili svojo dolžnost glede na mednarodno sindikalno sodelovanje.

V imenu vseh delavcev in uslužbencev tekstilne industrije Jugoslavije pozdravljamo zbrane delegate in želimo konferenci popoln uspeh! (Tanjug)

Z VSEGA SVETA

BERLIN. — Agencija ADN poroča, da se je zdravstveno stanje predsednika Komunistične partije Zapadne Nemčije Maksa Reimanna, ki je v Düsseldorfskem zaporu, znatno poslabšalo. V demokratskih krogih Düsseldorfa ugotavljajo, da angleško vojaške oblasti, ki so ukazale, da se Reimann aretira, prikrijevajo pred javnostjo Reimannovo stanje. Reimannovo zdravje je bilo močno izpodkopano že med bivanjem v hitlerjevskih zaporih in koncentracijskih taboriščih.

NEW YORK. — Tass poroča, da je na sodni obravnavi proti voditelju Komunistične partije ZDA, sodnik Medina izdal ukaz za aretacijo obtoženega Grena, voditelja KP za škikaško okrožje. Kakor je znano, je Medina nedavno ukazal aretirati troje obtožencev Winstonja, Gatesa in Hulla. Greens so aretirali zato, ker ni bil zadovoljen zaradi Medinovega svedočenja sklepa, s katerim se v obrambi ne dovoljuje predlagati odločilnih dokazov.

SIDNEY. — Tu se je začela razprava proti generalnemu sekretarju Komunistične partije Avstralijske Sharkiju zaradi njegove borbe proti poskusom imperialistov, da bi izkoristili Avstralijo za svoje vojaške cilje. Ko je sodišče zavrnilo proštev, ker so nje

Svetovna sindikalna organizacija je močno orožje mednarodnega delavskega razreda v boju proti imperializmu

29. junija bo v Milanu, velikem industrijskem centru severne Italije, II. kongres Svetovne sindikalne federacije. Od II. kongresa SSF v Parizu so pretekla skoro štiri leta. To je bil izredno važen dogodek v zgodovini mednarodnega delavskega gibanja.

Delavski razred je s svojo krvjo in delom odločilno prispeval k vojaškemu porazu fašizma v drugi svetovni vojni. Enotnost delavskega razreda in delovnega ljudstva vsega sveta je bila odločilnega pomena v borbi proti imperializmu in fašistični agresiji. Zato je bila ustanovitev SSF po drugi svetovni vojni resen udarec imperializmu, kapitalistični reakciji in provokatorjem nove vojne. Kakor je bila med vojno glavna naloga delavskega razreda razbijanje fašizma, tako je sedaj borba za mir in demokracijo, borba za nov svet, v katerem bo vsem delovnim ljudem zagotovljeno dostojno življenje.

Svetovna sindikalna federacija, ki je bila ustanovljena leta 1945 in v kateri je bilo leta 1948 vključenih že okrog 80 milijonov delavcev in nameščencev, predstavlja danes veliko armado borec za mir, za ekonomske in socialne pravice ter demokratične svobostine delovnega ljudstva. Zato pokušajo kapitalisti — sovražniki delavskega razreda — razbiti to organizacijo, preko nje pa tudi enotnost delovnega razreda, ki to

dikalnega gibanja, plačanci imperialističnih monopolov, so se na vse načine trudili razbiti enotnost delavskega razreda, ker je ta osnovna ovira za uresničenje načrtov njihovih gospodarjev. Voditelji Ameriške federacije dela (AFL) in Kongresa industrijskih organizacij (CIO) se niso uprli zločinskemu Taft-Hartleyevemu protidelavskemu zakonu, odkriti podpirajo protikomunistične ukrepe vlade Zedinjenih držav Amerike, iz sindikatov pa skušajo izključiti vse napredne voditelje. V celi vrsti sindikatov kapitalistični dežel, ki so odvisne od Marshallove pomoči, predstavlja danes omejen zakon nekakšen model za protidelavsko in protisindikalno zakonodajo, izdajaleki voditelji ameriških sindikatov pa so postali pravi agenti ameriških monopolov v raznih državah Evrope in Azije. Prav tak je položaj tudi v Angliji in njenih kolonijah. Uničenje Vesmalajvske federacije dela, rasna diskriminacija v sindikalnem gibanju Afrike, množične represalije proti sindikalnim voditeljem v kolonijah se izvajajo z znanjem in v mnogih primerih z neposredno podporo reakcionarnih voditeljev Generalnega sveta Kongresa britanskih trade-unions.

Pokusci in zločinski nameni teh prodanih odpadnikov delavskega razreda, razbiti mednarodno sindikalno gibanje, pa so prišli do izraza že na londonski konferenci, še bolj pa v Parizu, oktobra 1945. leta. Ze tedaj sta se jasno izkristalizirali dve smeri v mednarodnem sindikalnem gibanju, to je napredna demokratska smer, ki jo zaostopajo sindikati Sovjetske zveze, Jugoslavije in drugih držav socialističnega tabora, Francije,

Italije itd., in pa konservativna smer, ki jo zastopajo voditelji obeh ameriških sindikalnih organizacij in britanski trade-unioni — agencije ameriških monopolov. Ti poslednji so si na vse mogoče načine prizadevali, da bi ostala pri življenju stara amsterdamska internacionala, v kateri oni vedrili; v njej so bili predstavniki delavske aristokracije in sindikalne birokracije, ki so se vedno borili proti mednarodni solidarnosti delavskega razreda. Prav ti elementi si dnanje na vse načine prizadevajo, da bi zmanjšali pomen milanskega kongresa.

V ta namen so v mnogih državah organizirali izstop več sindikalnih federacij iz Svetovne sindikalne federacije. — V Italiji je bila na primer pred kratkim ustanovljena nova — Saragatova »sindikalna federacija«, ki pa je pritegnila le dva do tri procente članov Italijanske konfederacije dela. Vsi ti razbijalci enotnosti svetovnega sindikalnega gibanja in agenti imperialističnih monopolov so celo ekicali za 25. junij v Ženevi mednarodno sindikalno konferenco, ki naj razpravlja o načrtu za ustanovitev »antikomunistične mednarodne sindikalne organizacije«. Privede mednarodni so izmislili le kot neke vrste sindikalni privesek za Marshallov načrt in Atlantski pakt. Toda nobeni napor razbijave mednarodne delavske solidarnosti ne bodo mogli razdvojiti delavskega razreda. Prav delavski razred Anglije in Zedinjenih držav Amerike, Francije in Italije je pokazal s svojim odločnim nastopom in z odporom proti napadom kapitalistične reakcije na osnovne živ-

ljenjske pravice in sindikalne svobostine delavskega razreda, da je proti razbijanju Svetovne sindikalne federacije in da stoji odločno na strani tistih, ki so vedno zagovarjali mednarodno solidarnost delavskega razreda.

Delavski razred Jugoslavije je stalno podpiral borbo Svetovne sindikalne federacije proti mednarodni kapitalistični reakciji in organizatorjem nove vojne. Jugoslovanski sindikati so bili vedno branilci enotnosti in krepitve Svetovne sindikalne federacije. Po svojih močeh smo kar največ prispevali borbi delavskega razreda proti imperializmu v svetu. Naši sindikati so v okviru kampanj SSF izvedli mnoge akcije proti Francovevu fašističnemu terorju v Španiji, za pomoč grškemu ljudstvu v hrani, materialu in denarju, zbrali 56 milijonov dinarjev za pomoč albanskim poplavljenim, francoskim rudarjem, ki so stavalci decembra 1947, pa nudili pomoč v znesku 80 milijonov frankov itd. Na inicijativo naše delegacije je bilo rešeno življenje mnogim grškim mornarjem, ki jih je argentinska vlada skušala izročiti grškim monarhofašistom. Podpora, ki smo jo vedno nudili sindikalnemu gibanju v svetu, aktivna udeležba v delu Svetovne sindikalne federacije, solidarnost s sindikalnimi gibanji v deželah, ki so jih preganjali reakcionarni režimi, je najboljši dokaz našega proletarskega internacionalizma.

Svetovna sindikalna federacija je močna opora miru v svetu, močno orožje mednarodnega

Poročila iz naših krajev

Sredi najlepše ravnine kranjskega okraja si snujejo kmetje novo kmetijsko obdelovalno zadrugo. Na množičnem sestanku v vasi Zabcina je zbranim kmetom predsednik kmetijske zadruge tov. Kuralt objasnili namen sestanka in razjasnil osnutke zadrughnih pravil in zadrughnega življenja sploh. O važnih gospodarskih vprašanjih je govoril sekretar OK KPS Kranj, nato pa se je razvila živahna diskusija. V diskusiji so kmetje, ki so se udeležili eksterkurije na KOZ v Arjo vas in na Osojnikovo zadrugo pri Ptuj priporočali o uspehih skupnega obdelovanja, katere so si sami ogledali. Po diskusiji je pristopne izjave podpisalo sedem gospodarjev in gospodinj, pred sestankom pa je podpisalo še sedem kmetov pristopne izjave, tako da je v tej vasi štirinajst kmetov pripravljeno za vstop v KOZ. Tudi ostali kmetje izjavljajo, da bodo pristopne izjave izpolnili do obnove zborna. Kmetje si želijo, da bi čimprej pričeli s skupno obdelavo. N. P.

Frontovci, ki delajo v mislinjskem bazenu za izpolnitev gozdarskega plana, so 13. t. m. sklicali posvetovalni sestanek ter pregledali svoje dosežene uspehe. Po kratki diskusiji so se obvezali, da bodo ostali v brigadi tako dolgo, dokler ne bo celotni plan LRS izvršen. Iz 5. čete prve frontne brigade iz Ptuja se je doslej prijavilo že 6 frontovcev za stalno gozdarsko delo. M. F.

V trboveljskem okraju se je pretekli teden formirala nova frontovska brigada, ki je v četrtek 9. junija od-

šla na delo v Črno, da bo pomagala pri izpolnjevanju gozdarskega plana. Brigada je dobro opremljena in sestavljena po večini iz frontovcev na vasi. Vodi jo komandant Petrič Polde, ki se je že dobro izkazal pri organizaciji prvi brigade »Ljuzeta Hohkrauta«, ki dela v Mislinjah. Frontovci so se obvezali, da se bodo vrnili kot udarna brigada. S. S.

Tudi uslužbeni in delavci kurilnice Divača dosežajo v svojem delu vedno nove uspehe. Strojevodje parne traktacije so si na množičnem sindikalnem sestanku napovedali medsebojno tekmovanje v prihranku goriva in maziva ter v oskrbi lokomotiv. Ob zaključku drugega meseca tekmovanja so prejeli prehodne zastave Oblak Miro, Mrzelj Vinko in Tofulin Gvido. Ob priliki obletnice rojstnega dne maršala Tita je sindikalna podružnica skupno z upravo kurilnice izročila odlikovanja najboljšima članoma kolektivata tov. Zorzi Andreju Red dela I. stopnje ter strojvodji Prhavcu Stanetu medaljo dela. C. P.

Pionirji iz Solčave se pridno pripravljajo na zaključno proslavo, kamor bodo povabili tudi svoje starše. Naštudirali so igro »Nagrada« in nekaj kratkih prizorov. S tem programom so nastopili v sosednji vasi Luče. Doslej so nabrali že 500 kg železa, si uredili pionirski vrt in igrišče, pri zadrughnem domu pa so opravili že 300 prostovoljnih ur. Z gostovanji so dobili toliko denarja, da bodo lahko napravili izlet na morje. K. D.

OBVESTILA

Zaključni računi državnih gospodarskih podjetij lokalnega pomena za leto 1948

V »Uradnem listu LRS« št. 19 z dne 14. junija 1949 je bila objavljena odredba vlade LRS o potrjevanju zaključnih računov državnih gospodarskih podjetij lokalnega pomena za leto 1948 z navodili ministra za finance LRS za sestavljanje, pregledovanje in potrjevanje teh zaključnih računov. Poverjenosti za finance pristojnih ljudskih odborov, resorna poverjenosti, operativne upravne voditelje, vodstva podjetij, komisije in navedena predpisa s pripo- ročilom da jih temeljito preučijo in ukrepejo vse potrebno, da bo delo v zvezi z zaključnimi računi ob rokih pravočasno končano. Bilančni obrazci št. 1 in št. 2 ne bodo posebej tiskani in jih morajo podjetja sama razmnožiti po vzoru, ki je objavljen v »Uradnem listu«. — Ministrstvo za finance LRS.

Vsem okrajnim OF odborom in štabom za mobilizacijo delovne sile

1. Vse okrajne OF odbore opozarjamo, da smo danes odposlali nove plane usmerjanja dela na gradbišča, katereh si je treba v bodoče pridržavati.

2. Ker je gozdarska akcija v glavnem že uspešno zaključena, je treba prenehati s pošiljanjem novopripravljenih frontovcev v gozdarske brigade. Okrajni naj vse frontovce formirajo v brigade za gradnje ter naj jih imenujejo tako, da odražajo namen gradbišča v smislu današnjega plana.

3. Okrajni štabi za mobilizacijo naj poleg organizacijske problematike v glavnih obdih obrabijo poročajo tudi o političnem stanju na terenu, o situaciji stanovanjskega vprašanja pri posrednih podjetjih, kakor tudi o načinu oblikovanja novih delavcev v podjetja.

Okraj. štabom za delovno silo

Ker bo v petek, 24. VI. ob 13. uri v ljubljanskem radiu predavanje v nalogah Krajevnih ljudskih odborov in krajevnih komisij za delovno silo v pridobivanju novih delavcev, naročamo, da organizirate po vseh vaseh poslušalnike oddaje za štano Krajevnih ljudskih odborov in krajevnih komisij za delovno silo. — Republiški štab za delovno silo.

Obiskovalcem razstave lokalne industrije in obrti LRS

Za vse obiskovalce razstave lokalne industrije in obrti LRS v Ljubljani je od 23. junija do 5. julija odobrena polovična vožnja v II. odn. III. razredu brzh in potniških vlakov po vsej državi. Obiskovalci naj ne oddajo vozovnico pri izhodu železniških postaj, ker bodo z zigozanjem teh vozovnic na razstavem prostoru, imeli brezplačen povratek. — Glavni razstavni odbor.

Poziv predstavnikom lokalne industrije in obrti

Vsi predstavniki lokalne industrije in obrti, ki so po dogovoru s tehničnim odborom za razstavo lokalne industrije in obrti LRS, prevzeli obveznosti za čas trajanja razstave, naj se javijo v soboto ob 8. uri jutraj v informativni pisarni razstave na TSS. — Glavni razstavni odbor.

Službene objave

Po ustanovitvi oblasti v Ljudski republiki Sloveniji so se ustanovile Oblastna državna arbitraža s sedeži v Ljubljani, Mariboru in Postojni, godim sta prenehali posloovati Okrajni državni arbitraži v Celju in v Novem mestu. Zgodaj tega naj se v bodoče tožbe in vsi predložitvi vlagajo pri pristojnih Oblastnih državni arbitražah.

Območje posposame Oblastne državne arbitraže se popolnoma ujema z območjem oblasti, v kateri ima Oblastna arbitraža svoj sedež. — Državna arbitraža pri vladi LRS.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje
DNEVNI SPORED ZA ČETRTEK 23. VI.
Poročila: 5.15, 6.20, 12.30, 14.30, 19.30 in 22.00 ur. **Važnejše oddaje:**
5.00 Pozdrav delovnim ljudem — 6.00 Jutrnanj koncert — 12.00 Ljubko opoldanski koncert — 12.45 Vedra glasba — 13.00 Glasbena oddaja za pionirje. Pionirji skladatelj pred mikrofonom — 13.20 Ugazite kaj igra mo — 14.00 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana p. v. Miho Gunzka (prenos v Zagreb) poje Zora — 14.45 Češke narodne pesmi — 15.00 Fiziokulturna oddaja — 15.10 Poje Slovenski vokalni kvintet — 15.30 Makedonski pesmi po Bukovec Vilma, pri klavirju — Danilo Sveto — 15.45 Ljudska univerza — O vitaminih — 19.00 Igra orkester Radia Ljubljana p. v. Aljda Dermol — 19.45 Plesi slovenskih narodov — 19.45 Skladbe za male orkestre — 20.00 Radjski obzorje — 20.30 Samospevi P. I. Čajkoveškega — 20.45 Literarna oddaja — Ana Segher: Sedmi križ — 21.15 Hrvatska umetna glasba (prenos iz Zagreba) — 22.30 Nočni koncert. Na spredu: Anton Lajovic, L. M. Škerjanc.

DNEVNI SPORED ZA PETEK 24. VI.
Poročila: 5.15, 5.30, 12.30, 14.30, 19.30, 22.00 ur. **Važnejše oddaje:**
5.00 Pozdrav delovnim ljudem — 6.00 Jutrnanj koncert — 12.00 Opoldanski koncert. Na spredu: Ravel, Čajkovski — 12.45 Zabavna glasba — 13.00 Oddaja za ljudske odbore. Naloga KLO-jev v zvezi z mobilizacijo nove delovne sile — 13.20 Pisan sporod slovenskih narodnih in umetniških pesmi. Izvaja: Slov. sindikalni kvintet in Avgust Stanko — 14.00 Igra Malj ansambel Radia Ljubljana p. v. Alberta Jermola — 14.45 Igra orkester Russel Bennett — 15.00 Kulturni pregled — 15.10 Pesni Marijana Lipovška poje Manja Milejnik, pri klavirju autor — 15.30 Pogovor s pionirji — 19.00 E. Grieg: Sonata za cello in klavir. Izvaja: Cenda Sedlbauer in Marjan Lipovšek — 20.00 Politični komentar iz Beograda — 20.30 Po Koroskem po Kranjskem... — 21.00 Popularni večerni koncert. Na spredu dela slovenskih skladateljev — 22.50 Vedro glasbo izvaja: komorni orkester — 23.00 Komorna ura slovenske glasbe.

Š O L S T V O

Konkurz za sprejem učencev v železniške šole

V šolskem letu 1949-1950 so bodo sprejemni učenci v naslednje železniške šole:

I. ŽELEZNIŠKI TEHNIKUM V PULJU
Železniški tehnikum je srednja strokovna šola, ki ima prometno-transportni, gradbeni, strojni, elektrotehniški in ekonomski odtsek. Po končani šoli dobijo učenci kvalifikacijo strohna dotičnega stroka ter se po uredbi o strohah razporedijo v zvanje nižjega tehnika v odgovorni službi. Kandidati, ki se želijo vpisati v železniški tehnikum, morajo imeti nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom (malo maturo) ali pa železniško industrijsko šolo. Učenci iz Industrijske šole morajo pri tem končati to šolo z odličnim uspehom. Kandidati ne smejo biti mlajši od 14 let in ne starejši od 20 let. Šolanje v tehnikumu traja 4 leta.

II. ŠOLA ZA VLAKOVNE ODPRAVNIKE
Šola za vlakovne odpravnike so specialne železniške šole, ki pripravljajo in usposablja učence za dolžnost vlakovnega odpravnika in dajo kvalifikacije potrebne za dosego zvanja nižjega tehnika eksploatacije železnic. Kandidati za vpis v to šolo morajo imeti nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom, na dan 1. septembra 1949 ne smejo biti mlajši od 17 let in ne starejši od 25 let. V to šolo se sprejmejo prvenstveno osebe, ki se želijo vpisati v železniški službi in imajo predpisane pogoje, predvsem pa potniško-priljubljeni blaginjski, skladiščni in pripravniški za skladiščnike. Izjemoma se ti kandidati sprejmejo tudi brez nižje gimnazije, če so v eni navedenih dolžnostih vršili službo vsaj dve leti ter so se pokazali kot odlični uslužbeni. Šolanje traja 1 leto. (Konkurz za šolo za vlakovne odpravnike v Vižmarjih je bil objavljen v »Pravici« in »Poročilu«).

III. ŽELEZNIŠKA TRANSPORTNO-KOMERCIJALNA ŠOLA
Ta šola je specialna železniška šola, ki pripravlja in usposablja kandidate za komercialiste transportno-komercialne stroke železniške službe in ki se po uredbi o strokah razporedijo v zvanje nižjega komercialista. Kandidati morajo imeti nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom, a na dan 1. septembra 1949 ne smejo biti mlajši od 17 let in ne starejši od 25 let. V to šolo se sprejmejo prvenstveno osebe, ki se želijo vpisati v železniški službi in imajo predpisane pogoje, predvsem pa potniško-priljubljeni blaginjski, skladiščni in pripravniški za skladiščnike. Izjemoma se ti kandidati sprejmejo tudi brez nižje gimnazije, če so v eni navedenih dolžnostih vršili službo vsaj dve leti ter so se pokazali kot odlični uslužbeni. Šola traja eno leto.

IV. ŽELEZNIŠKA INDUSTRIJSKA ŠOLA v Mariboru in v Ljubljani-Siški
Železniške industrijske šole usposablja učence za kvalificirane delavce naslednje obrti: strojno ključavničarsko, strgarsko, mizarstvo, kodlarsko, kovniško, kleparsko, barvsko, lišiško, električarsko obrt. Kandidati morajo imeti končano osnovno šolo z odličnim ali prav dobrim uspehom in 1. septembra 1949 ne smejo biti mlajši od 14 let in ne starejši od 17 let. Šolanje traja 3 leta. (Glej objave v dnevnih časopisih).

V. Pogoji za sprejem v železniške šole
V kolikor niso bili objavljeni posebni pogoji za sprejem v železniške šole, veljajo naslednje odredbe: Šolanje in vzdrževanje (stanovanje, hrana, obleka) se vrši v vseh

železniških šolah na račun države v šolskem internatu, a tam kjer internata ni, prejmejo učenci študijskega in višini internatskega vzdrževanja. Poleg tega prejmejo učenci za svoje osebne potrebe odredeno vsoto, ki zavisi od doseženega uspeha v šoli. S svojo strani se učenci obvezujejo, da bodo ostali v železniški službi najmanj dvoletno dobo trajanja šole.

Kandidati, ki se želijo vpisati v železniške šole, morajo poleg že navedenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da je državljan FLRJ.
2. da je popolnoma zdrav in sposoben za železniško službo, kar ugotovi železniška zdravniška komisija.

Razen tega morajo kandidati, ki ne prihajajo direktno iz šole, poleg predpisanega izpita: pri železniškem tehnikumu iz narodnega jezika, matematike in fizike po programu za nižjo gimnazijo, pri šoli za vlakovne odpravnike in transportno-komercialne šole iz narodnega jezika in matematike, a pri železniški industrijski šoli iz narodnega jezika in računstva po gradivu za 4. razred osnovne šole, ter psihotehnični izpit.

VI. Dokumenti, potrebni za vpis
Kandidati, ki se želijo vpisati v železniške šole, morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Svojeručno pisano prošnjo, kolkovano z 10 din.
2. Potrdilo o državljanstvu FLRJ.
3. Zadnje šolsko spričevalo.
4. Življenjepis, v katerem se mora kratko navesti: datum in mesto rojstva, socialno in imovniško stanje, mesto bivanja in rokile staršev, šolanje in, ako ne prihaja naravnost iz šole, kaj je delal po končani šoli do dneva, ko pošilja prošnjo.
5. Pisarno obvezo, potrjeno od organa ljudske oblasti, da bo po končanem šolanju ostal v službi na železniški najmanj dvakratno dobo učnja. Ako je kandidat mladoleten, dajejo obvezo starši ali varuh.

Prošnje z navedenimi dokumenti mora kandidat poslati priporočeno ali prineseti osebno na naslov: »Odtsek za izgradnjo in dvig kadrov — Direkcija za eksploatacijo železnice Ljubljana« in to za sprejem v železniški tehnikum Pulja, in sicer iz vsega območja LR Slovenije, za sprejem v šole za vlakovne odpravnike in Upravi šole za vlakovne odpravnike Vižmarje, pošta št. Vid nad Ljubljano, oziroma Kastav (pri Reki).

Za sprejem v železniško transportno-komercialno šolo se prošnje pošljejo Odtseku za izgradnjo in dvig kadrov Direkcije eksploatacije železnice Beograd, a za sprejem v industrijske šole Upravi železniške industrijske šole v Mariboru in Ljubljani-Siški.

Prošnje za sprejem morajo biti predložene do 10. 7. 1949.

Za odhod na zdravniški pregled ter k sprejemnemu izpitu prejme kandidat posebno vabilo in brezplačno vozno karto za potovanje po železnici od mesta stanovanja do šole oziroma do kraja, kjer se bo vršil zdravniški pregled oziroma sprejemni izpit. Vozna karta bo veljala tudi za povratek.

Da ne bi prišlo do nesporazumov, opozarjamo kandidate, da mora v prošnji navesti točen naslov t. i. mesto, vas, krajevni ljudski odbor, okraj, oblast, republiko in ime najbližje železniške postaje. — Direkcija za eksploatacijo železnice Ljubljana. Odtsek za izgradnjo in dvig kadrov.

NATEČAJ ZA SPREJEM UČENCEV v Industrijsko kovinarsko šolo pri Tovarni avtomobilov Maribor

Industrijsko kovinarska šola Tovarne avtomobilov Maribor, sprejema za novo šolsko leto učence za naslednje stroke: strojno, strojno-ključavničarsko, avto-kleparsko, rezbarsko, brusilsko, strojno-kovniško, avtomobilarsko.

Po preteku določene dobe osnovnega praktičnega dela, ki je osnovna vsem navedenim poklicem, se razdeli učenci po posebnim potrebam tovarne v določene stroke.

Praktični in teoretični pouk traja tri leta. Absolventi prejmejo spričevalo o dovršeni šoli in po položenem izpitu spričevalo o kvalifikaciji.

Štroke šolanja in vzdrževanja v internatu, kakor tudi hrana, stanovanje in obleka, krije država. Poleg tega prejmejo učenci mesečno do 150 din nagrada, ki se odmerja po uspehih v šoli. Učenci imajo možnost udeleževanja v različnih krogiški Tehnike in športa.

Kandidat mora izpolniti naslednje pogoje:

1. da je državljan FLRJ.
2. da je popolnoma in duševno zdrav, kar se ugotovi pri zdravniškem pregledu.
3. da je dovršil najmanj osnovno šolo.
4. da je v kolektorskem letu 1949, dovršil 14 let in da do dneva vpisa ni prekorvil 17 let.
5. da z uspehom dovrši sprejemni izpit iz slovensčine in računstva.
6. da se obveže po končanem šolanju ostati v službi Tovarne avtomobilov Maribor, za dobo 6 let.

Svojeručno pisano prošnjo, taksirano z 10 din, je dostaviti osebno ali priporočeno po pošti na naslov: Uprava za strokovne delavske kadre Tovarne avtomobilov Maribor. Prošnje je treba priložiti:

1. rojstni list.
2. zadnje šolsko spričevalo.
3. kratak življenjepis do dneva predložitve prošnje, iz kateri naj bo razvidno tudi družinsko in imovniško stanje.
4. pisarno obvezo staršev oziroma varuha, da bo redno obiskoval šolo ter se ravnal po ostalih pravilih šole.

Uprava šole bo posilila pravočasno obvestila o dnevu sprejemnega izpita. Prošnje se sprejemajo do vključno 15. avgusta 1949. — Uprava za strok. kadre Tovarne avtomobilov Maribor.

GRADBENI TEHNIKUM LRS V LJUBLJANI

Vpisovanje za šolsko leto 1949-50 v arhitektonski, gradbeni in geometrijski odtsek se bo vršilo dne 27. junija t. l. od 10-18 ure in od 15-18 ure ter 28. junija t. l. od 8-11 ure in od 15-18 ure v Gorupovi ulici št. 10-III nastropje soba št. 19. Dižaki naj priložijo osebno k vpisu.

Sprejemni pogoji: Nižja srednja šola z dovršenim nižjim tečajnim izpitom, morala in politična neoporečnost ter stroki odgovarjajoča telesna sposobnost. Kandidati naj prinesejo k vpisu naslednje dokumente: spričevalo o položenem izpitu tečajnega izpita, rojstni list, potrdilo o državljanstvu, potrdilo v voljni pravici (če je kandidat star nad 18 let), kratak življenjepis, potrdilo o praksi (če to ima) in izpolnjeno posebno tiskovino, ki jo dobe kandidati za maturo št. I (gimnaziji) in kolekt 10 din. Študijske Dižaki, ki reflektirajo na študijske, naj vložijo pri vpisu na predpisnem obrazcu prošnjo, kolkovano z 10 din in ji priložijo potrdilo o imovniškem stanju staršev in sebo, potrdilo okrajnega ljudskega odbora, da je kandidat študijske potreben, ter vprašalno polo, ki jo dobe na maturo št. I.

Dižaki, ki žele stanovati v internatu, izpolnijo pri vpisu posebno polo-tiskovino.

OKRAJNIM LJUDSKIM ODBOROM v LRS

V zvezi s prošnjami za študijske obveščene v OLO-je, da prošnje najprej potrdijo OLO-ji z ozirom na socialno stanje in zadržanje dotičnega dižaka do vstopa na Tehnično srednjo šolo oziroma Gradbenega tehnikuma, kajti šele potem bo mladinska organizacija šole lahko postavila svoje mlajšnje oziroma pripravljene. — Šolski komitet LRS, TSS in GT.

Ravnateljstvo gimnazije na Jesenicah obveščene dižake in dižakinje, da bo zaključek šolskega leta 25. junija t. l. s proslavo v Titovem domu ob 8.30. Proslava je obvezna za vse. Po proslavi se vržejo spričevala. Vpisovanje pri prvi razred gimnazije bo 28. junija ob 9. do 11. ure, v vse ostale razrede pa 29. junija ob 8.30 do 10. ure. S seboj prinesite spričevalo zadnjega razreda in prijavo; za vpis v prvi razred tudi rojstni list.

GLEDALISCE

LJUBLJANA — URAMA

Četrtek, 23. ob 20: Moliere-Vidmar: »Sola za žene«. Abonma E.
Petek, 24. ob 20: Moliere-Vidmar: »Sola za žene«. Abonma C.
Sobota, 25. ob 20: Trenjev: »Gimnazijci«. Uprizoritev Akademije za igralsko umetnost. Izva.
Nedelja, 26. ob 20: Moliere-Vidmar: »Sola za žene«. Abonma Drama I.

LJUBLJANA — OPERA
Petek, 24. ob 20: Hristič: »Ohridska legenda«. Abonma red A.
Sobota, 25. ob 20: Puccini: »Tosca«. Gostovanje Valeriej Heybalove. Zaključna predstava za sindikate.
Nedelja, 26. ob 20: Hristič: »Ohridska legenda«. Zaključna predstava za udeležence razstave lokalne industrije in obrti LRS.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE
Mestni dom
Četrtek, 23. junija ob 18: Vladimir Nazor-Gradnik: »Rdeča kapica«. Premiera.
Petek, 24. junija ob 18: Vladimir Nazor-Gradnik: »Rdeča kapica«.
Sobota, 25. ob 18: Vladimir Nazor-Gradnik: »Rdeča kapica«.
Nedelja, 26. ob 10 in ob 16: Vladimir Nazor-Gradnik: »Rdeča kapica«.

Danes je v sentjacobskem gledališču premiera »Rdeča kapica«, pravičnega izrzi z godbo in petjem, ki jo je spisal Vladimir Nazor in poslovenil A. Gradnik. V večjih vlogah nastopajo: Grumova, Gorjupova, Grgruevič, Kalan, Maher, Moser, Simoničeva, Sinkovčeva, Zakrajšek. Prodaja za vstopnico v Drž. založbi, oddelk za muzikalije, Kongresni trg 18, vsaki dan od 10-12 ure in ob 17 pri dnevnih blaginji v Mestnem domu. V naslednjih dneh bomo igro dnevno ponavljali.

PRESERNOVA GLEDALISCE — KRANJ
Sobota, 25. junija ob 20: I. Potrč: »Lacko in Kreftli«.
Nedelja, 26. junija ob 20: I. Potrč: »Lacko in Kreftli«.
Torek, 28. junija ob 20: I. Potrč: »Lacko in Kreftli«.
Petek, 1. julija ob 20: I. Potrč: »Lacko in Kreftli«.

KINO

LJUBLJANA UNION: Sovjet. film »Srečanje na Labi«, tednik. — Predstavi ob 18 in 20.30.
MEŠKA: Poljski film »Obmejna ulica« (brez tednika).
SLOGA: Ameriški film »Noč v Casablanci« (tednik (danes zadnikrat)). — Predstavi v obeh kinematografih ob 18.30 in 20.30.
TIVOLI: Premiera ameriškega filma »Tarzanov zaklad«, tednik. — Predstava ob 20.30.
TRIGLAV: Jugoslov. barvni film »Jugoslovanski narodni pesni«, in franc. dokumentarni film »Nadaljeveno Francoski«, tednik. — Predstava ob 20.
SISKA: Sovj. film »Zlati rog«, tednik. — Predstava ob 20.
MARIBOR PARTIZAN in UDRANJE: Angleški film »Hamlet« (brez tednika).
CELJE METROPOL: Angleški film »Nicholas Nickleby« (brez tednika).
DOM: Francoski film »Kapitan Frakas«, tednik.
KAMNIK: Nemški film »Kemija in ljubezen«, tednik.
KRANJ STORZIČ: Sovjetski film »Povelje o pravem človeku«, tednik.
PTUJ: Sovjetski film »Pirogov«, tednik.

VESTI IZ MARIBORA

Dežurne lekarnice: Četrtek, 23. 6.: Lekarna Rems, Meljska cesta 2. Petek, 24. 6.: II. mestna lekarna, Gosposka ul. 12.

Objava

Vodnikova kočna na Velem polju bo stalno oskrbovana od 26. junija 1949 dalje.

OGLASI

TELEFONSKI APARAT, namizni, takoj kupi uprava »Ljudske pravice«, Ljubljana Kopitarjeva 2.

PISALNI STROJ dobro ohranjen kupimo. Okrajno strojno in stavbeno ključavničarstvo, Jesenice.

TOVARIS, ki je dne 19. t. m. okoli 21. ur v kinu »Union« našel listnico, naj sporoči svoj naslov k Košnik Franc, Malžajeva št. 8-I., Ljubljana. Skrabca Franc.

RAZNAŠALCE IN PRODAJALCE ČASOPISOV

takoj sprejme podružnica »Ljudske pravice« v Mariboru

NAŠIM NAROČNIKOM

ki nimajo plačane naročnine do konca aprila tega leta, homo te du list ustavili. Ponovno jim ga bomo zašle pošiljali, ko bodo svoje zastanke poravnali. Naročnike, kj še niso plačali naročnine za maj in junij, pa prosimo, da to čimprej store. Uprava »LJUD. PRAVICE«

OPOZORILO!

Tvrda ALBUNAR FRANC, vulkani zacija, Ljubljana, Tyrševa cesta 66, sporoča, da je v likvidaciji. Stranke, ki so ji oddale kar koli v popravilo, se pozivajo, da v roku 8 dni po tej objavi dvignejo svoje predmete pri imenovani tvrdki, sicer predmeti zapadejo.

KUPIMO ZAGANJAC

33-40 kW za trofazni izmenični motor in avtomat za vodno črpalko z motor 1,2 kW. Ponudbe poslati Tovarni lesovine in lepence Čersak, pošta št. Iij v Slovenskih gorah.

Sporočamo, da je umrl naš ljubljani oče Knežev Julij. 23. junija se bomo od njega poslovili na pokopališču sv. Duha pri Semiču. — Zaluzica žena, otroci in ostalo sorodstvo.

OBISČITE RAZSTAVO LOKALNE INDUSTRIJE IN OBRTI LR SLOVENIJE V LJUBLJANI
od 25. junija do 3. julija 1949 v Tehnični srednji šoli
50% popust na železnici

Ureje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Boje. Naslov urednišva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka 50-50. Telefon oglašnega oddelka 56-83. — Štev ček računa 6-90601-0